

BAUHAUS AND GREECE

30 MAY – 1 JUNE 2019
INTERNATIONAL CONFERENCE

BAUHAUS AND GREECE THE NEW IDEA OF SYNTHESIS
IN ART AND ARCHITECTURE

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

30 ΜΑΪΟΥ - 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

INTERNATIONAL CONFERENCE

30 MAY - 1 JUNE 2019
BENAKI MUSEUM 138 PIREOS ST.

ΤΟ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

Η ΝΕΑ ΙΔΕΑ
ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΟ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ
Η ΝΕΑ ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

30 ΜΑΪΟΥ – 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ:
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΣΤΟΥΤΓΑΡΔΗΣ

INTERNATIONAL CONFERENCE

BAUHAUS AND GREECE
THE NEW IDEA OF SYNTHESIS IN ART AND ARCHITECTURE

30 MAY – 1 JUNE 2019
BENAKI MUSEUM (PIREOS STREET 138)

ORGANIZED BY:
ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
STATE ACADEMY OF ART AND DESIGN STUTTGART

Με την αιγίδα και τη Στήριξη:
Under the Auspices and with the Support of:

Δωρητής | Donor:

Με την Υποστήριξη | With the Support of:

SCHWARZ
FOUNDATION

Χορηγός | Sponsor:

Χορηγός Αερομεταφορών | Air Carrier Sponsor:

Χορηγός Φιλοξενίας | Hospitality Sponsor:

Στρατηγικός Συνεργάτης | Strategic Partner:

Ειδικός Συνεργάτης | Special Partner:

Χορηγός Επικοινωνίας | Media Sponsor:

Με τη Συνεργασία του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής:
With the Collaboration of the Hellenic Institute of Architecture:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
CONTENTS

8-11	Προλεγόμενα Prolegomena
12	Γενικές πληροφορίες Συνεδρίου About the Conference
13	Πρόγραμμα Συνεδρίου
21	<i>Τα Νέα Σχολικά Κτίρια, Αθήνα 1938</i>
25	Τρεις συναυλίες «Μουσικής του Μπάουχαους»
41	Conference Programme
48	<i>The New School Buildings, Athens 1938</i>
55	Three Concerts of 'Bauhaus Music'

Idea, organisation and realisation of the conference “Bauhaus and Greece” as well as of the accompanying musical events and publications:

Andreas Giacomacatos, Professor of History, Critique and Theory of Architecture at the Department of History and Theory of Architecture of the Athens School of Fine Arts,
Sokratis Georgiadis, Professor (ret.) for History of Architecture and Design at the Department of Architecture of State Academy of Art and Design Stuttgart.

INTERNATIONAL CONFERENCE
BAUHAUS AND GREECE
THE NEW IDEA OF SYNTHESIS IN ART AND ARCHITECTURE

30 MAY – 1 JUNE 2019
BENAKI MUSEUM 138 PIREOS ST.

SCIENTIFIC COMMITTEE

Barbara Bader, State Academy of Art and Design Stuttgart
Federico Bucci, Politecnico di Milano
Elias Constantopoulos, Hellenic Institute of Architecture
Nikos Daskalothanassis, Athens School of Fine Arts
Adrian Forty, Bartlett School of Architecture, London
Sokratis Georgiadis, State Academy of Art and Design Stuttgart
Andreas Giacomacatos, Athens School of Fine Arts
Ita-Heinze Greenberg, ETH Zürich
Fulvio Irace, Accademia di Architettura, Mendrisio
Marina Lathouri, Architectural Association School of Architecture, London
Josep Maria Montaner, ETSAB Barcelona
Marianne Müller, State Academy of Art and Design Stuttgart
Spyros Papapetros, Princeton University
Manthos Santorineos, Athens School of Fine Arts
Corinna Vasić Vatovec, Università degli Studi di Firenze

ORGANIZING COMMITTEE / CONFERENCE SECRETARIAT

Katerina Boussia-Alexaki
Marianna Charitonidou
Ermioni Delli
Demosthenes Donos
Konstantina Kalfa
Filio Sampsaki
Stavros Veloudos
Chrysa Voudouri

FINANCIAL MANAGEMENT

Dimitris Alevizopoulos, responsible at the Special Account for Research Grants of the Athens School of Fine Arts.

Edited by: Konstantina Kalfa
Design & Layout: finedesign.gr
Printers: PressiousArvanitidis
Cover: László Moholy-Nagy, Q XX, Oil on panel, 79 x 69 cm, Von der Heydt-Museum Wuppertal.

Conference poster designed by: Marianna Charitonidou

ISBN: 978-618-83352-4-0

Ιδέα, διοργάνωση και υλοποίηση του διεθνούς συνεδρίου «Το Μπάουχαους και η Ελλάδα» καθώς και των παράλληλων μουσικών εκδηλώσεων και εκδόσεων:

Ανδρέας Γιακουμακάτος, καθηγητής Ιστορίας, κριτικής ανάλυσης και θεωρίας της αρχιτεκτονικής, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών
Σωκράτης Γεωργιάδης, καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της αρχιτεκτονικής, Τμήμα Αρχιτεκτονικής της Κρατικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών Στουτγάρδης.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΟ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ
Η ΝΕΑ ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

30 ΜΑΪΟΥ – 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Barbara Bader, Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών, Στουτγάρδη
Federico Bucci, Πολυτεχνείο του Μιλάνου
Σωκράτης Γεωργιάδης, Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών, Στουτγάρδη
Ανδρέας Γιακουμακάτος, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα
Νίκος Δασκαλοθανάσης, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα
Adrian Forty, Bartlett School of Architecture, Λονδίνο
Ita-Heinze Greenberg, ETH, Πολυτεχνείο Ζυρίχης
Fulvio Irace, Ακαδημία Αρχιτεκτονικής, Μεντρίσιο
Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής
Μαρίνα Λαθούρη, Architectural Association School of Architecture, Λονδίνο
Josep Maria Montaner, ETSAB, Βαρκελώνη
Marianne Müller, Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών, Στουτγάρδη
Σπύρος Παπαπέτρος, Πανεπιστήμιο του Princeton
Μάνθος Σαντοριναίος, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Αθήνα
Corinna Vasić Vatovec, Πανεπιστήμιο Φλωρεντίας

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ / ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ:

Σταύρος Βελούδος
Χρύσα Βουδούρη
Ερμιόνη Δελλή
Δημοσθένης Δόνος
Κωνσταντίνα Κάλφα
Κατερίνα Μπούσια-Αλεξάκη
Φιλιώ Σαμψάκη
Μαριάννα Χαριτωνίδου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Δημήτρης Αλεβιζόπουλος, υπεύθυνος Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών.

Επιμέλεια τεύχους: Κωνσταντίνα Κάλφα
Σχεδιασμός: finedesign.gr
Παραγωγή έκδοσης: PressiousArvanitidis
Εξώφυλλο: László Moholy-Nagy, Q XX, λάδι σε πανέλο, 79 x 69 εκ, Von der Heydt-Museum Wuppertal.

Σχεδιασμός αφίσας συνεδρίου: Μαριάννα Χαριτωνίδου

ISBN: 978-618-83352-4-0

Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και η Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών Στουτγάρδης, με αφορμή τα 100 χρόνια από την ίδρυση της σχολής του Μπάουχαους στη Βαϊμάρη, οργανώνουν διεθνές Συνέδριο με τίτλο «Το Μπάουχαους και η Ελλάδα». Το συνέδριο πραγματοποιείται στο Μουσείο Μπενάκη οδού Πειραιώς στις 30 Μαΐου - 1 Ιουνίου 2019.

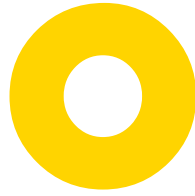
Το 2019 είναι χρονιά πολλών και σημαντικών εκδηλώσεων εορτασμού αυτής της τόσο σημαντικής επετείου για τις τέχνες, την αρχιτεκτονική και τη διδακτική των τεχνών στον 20ο αιώνα. Το Μπάουχαους γεννήθηκε το 1919, από τις στάχτες του Α΄ παγκόσμιου πολέμου και στο δραματικό πλαίσιο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης που θα διαρκέσει όσο και η ζωή της διάσημης σχολής, μέχρι την επικράτηση του ναζισμού το 1933. Γι' αυτό και το Μπάουχαους αποτελεί μοναδική και ανεπανάληπτη εκπαιδευτική και πολιτισμική εμπειρία στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μεσοπολέμου. Στα 14 χρόνια της τρικυμώδους πορείας της, πρώτα στη Βαϊμάρη, στη συνέχεια στο Ντέσσαου και τέλος στο Βερολίνο, η σχολή θα συμβάλει αποφασιστικά στο γούστο και στη μοντέρνα αισθητική του 20ου αιώνα και θα αποτελέσει θεμελιώδες σημείο αναφοράς ως και τις μέρες μας: συνιστά την «κλασικότερη» από τις βάσεις της μοντέρνας παράδοσής μας. Το Μπάουχαους ωστόσο δεν υπήρξε μόνο μια σχολή σκέψης για τον βιομηχανικό σχεδιασμό και παραγωγή και τη μορφοποίηση ενός διαχρονικού «στιλ της μηχανής», αλλά και μια πολλαπλότητα εμπειριών σε ότι αφορά την γενικότερη αντίληψη του κόσμου και τη σημασία της πολιτικής για τη διάπλαση μιας νέας ενότητας στο κοινωνικό επίπεδο, για την εφεύρεση δηλαδή ενός νέου ανθρωπισμού. Το Μπάουχαους εντέλει δεν υπήρξε ένα αλλά πολλά, γι' αυτό και αποτελεί μέχρι σήμερα σημείο αναφοράς, μελέτης και έμπνευσης.

Τούτο είναι και το βασικό κίνητρο του συνεδρίου της Αθήνας. Στις τρεις μέρες διεξαγωγής του αναλύονται δύο βασικά ζητήματα: αφενός η πρόσληψη της εμπειρίας του Μπάουχαους στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες πριν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ειδικά για τη χώρα μας ερευνώνται συστηματικά οι επιρροές της μοντέρνας ευρωπαϊκής κουλτούρας στον ελληνικό μεσοπόλεμο και στις μεταπολεμικές εκφράσεις στο πεδίο της τέχνης, της αρχιτεκτονικής και της διδακτικής. Αφετέρου, εξετάζονται άλλες διεθνείς εμπειρίες επανίδρυσής του ή αναφοράς στην παράδοσή του όπως η Ευρωπαϊκή Μεσογειακή Ακαδημία των Mendelsohn-Wijdeveld-Ozenfant (1933), το Black Mountain College στη Βόρεια Καρολίνα, το New Bauhaus στο Σικάγο, ο απόηχος του Μπάουχαους στη «Λευκή Πόλη» του Τελ Αβίβ, η Hochschule für Gestaltung στην Ulm, κ.ά.

70 Έλληνες και ξένοι επιστήμονες και ερευνητές παρουσιάζουν επιλεγμένες ανακοινώσεις πάνω σε αυτά τα θέματα, μαζί με προσκεκλημένους ξένους ιστορικούς που αναδεικνύουν ειδικότερα τον χαρακτήρα και τη σημασία άγνωστων όψεων της ευρύτερης συμβολής του Μπάουχαους.

Η ιδιαίτερη ωστόσο διεθνής σημασία του Bauhaus project στην Αθήνα του 2019 οφείλεται και σε άλλες δράσεις. Τον Αύγουστο του 1923, στο πλαίσιο της πρώτης μεγάλης έκθεσης της σχολής στη Βαϊμάρη, πραγματοποιήθηκε σειρά παράλληλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων μεταξύ των οποίων και δύο συναυλίες νέας «κλασικής» μουσικής με έργα των πρωτοποριακών συνθετών της εποχής Ernst Krenek, Paul Hindemith, Ferruccio Busoni και Igor Stravinsky. Επρόκειτο για την αντιστοιχία της ιδέας του Μπάουχαους στη μουσική, εκείνη τη μουσική που λίγο αργότερα οι ναζί θα αποκαλούσαν «καταραμένη» ή «εκφυλισμένη». Οι συναυλίες αυτές πραγματοποιούνται και πάλι, μετά από κάθε ημέρα εργασιών του συνεδρίου, τα βράδια στο Μουσείο Μπενάκη. Το τελευταίο βράδυ είναι αφιερωμένο στη μουσική τζαζ της εποχής, μια μουσική που στο περιβάλλον του Μπάουχαους ήταν ιδιαίτερα αγαπητή. Καλλιτεχνικός σύμβουλος του μουσικού τμήματος του αθηναϊκού Μπάουχαους 2019 είναι ο μάεστρος Γιώργος Πέτρου. Οι συναυλίες πραγματοποιούνται με τη στήριξη της Πρεσβείας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Αθήνα και του Schwarz Foundation. Θεωρήσαμε ωστόσο ότι η καλύτερη «ελληνική προσφορά» στο συνέδριο για το Μπάουχαους και την Ελλάδα θα ήταν η επανέκδοση του σπουδαιότερου βιβλίου του Μεσοπολέμου για τη μοντέρνα ελληνική αρχιτεκτονική της εποχής. Πρόκειται για τον δυσεύρετο πλέον και θρυλικό τόμο *Τα Νέα Σχολικά Κτίρια*, γνωστότερα ως «σχολεία Παπανδρέου» της δεύτερης κυβέρνησης Βενιζέλου (1928-1932) που εκδόθηκε το 1938 με την επιμέλεια του αρχιτέκτονα Πάτροκλου Καραντινού. Τα σχολεία αυτά, στα οποία έχουν φοιτήσει εδώ και δεκαετίες γενιές Ελλήνων σε κάθε γωνιά της χώρας, αποτελούν την πιο αδρή, ηρωική και εύγλωττη μαρτυρία του πόθου για εκσυγχρονισμό και της έντασης με την οποία αφομοιώθηκαν στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1930 τα μηνύματα της μοντέρνας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κουλτούρας. Την φροντίδα του τόμου έχουν αναλάβει οι εκδόσεις Καπόν ενώ η έκδοση πραγματοποιείται με αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΑΤΟΣ

On the 100th anniversary of the founding of the Bauhaus in Weimar, The Athens School of Fine Arts and the State Academy of Art and Design Stuttgart are organising an international conference entitled Bauhaus and Greece: The New Idea of Synthesis in Art and Architecture. The conference will be held at the Benaki Museum and the Athens School of Fine Arts on 30 May - 1 June 2019.

The 100th anniversary of the Bauhaus, this important event for the arts, architecture and art education, provides the setting for numerous festive events worldwide. The Bauhaus was founded in 1919 on the ruins of the First World War and under the dramatic circumstances of the Weimar Republic, which, like the Bauhaus, remained alive until the Nazi dictatorship in 1933. The Bauhaus is therefore a unique, non-repeatable educational and cultural experience of the European interwar period. In the 14 years of its eventful history, the school contributed decisively to the shaping of artistic and aesthetic orientations in the 20th century and, as a “classical” variant of our modern tradition, forms a fundamental point of reference up to the present day. However, the Bauhaus was not only a laboratory of industrial design and production and the development of a “machine style”, but also formed the framework for multiple ideological approaches and political orientations with a view to creating a new social unity that would result in a new humanism. The Bauhaus was not one, but many, hence its aftermath as a point of reference and source of study and inspiration.

This is the main motive of the Athens Conference. Two topics will be dealt with in the three days of the meeting: The first topic is the Bauhaus reception in Greece and other countries before and after the Second World War. In the special case of Greece, the influences of modern European culture on the arts, architecture and art education during these periods will be discussed. The second topic is about other international initiatives that directly or indirectly referred to the Bauhaus or even aimed at its re-founding, such as the project of Mendelsohn, Wijdeveld and Ozenfant to create a Mediterranean Academy, the Black Mountain College in North Carolina, the New Bauhaus in Chicago, the “White City” of Tel Aviv, the Hochschule für Gestaltung in Ulm and others.

70 congress participants from Greece and abroad will contribute to these topics. Invited guests from the fields of art and architectural history will address the character and significance of lesser-known aspects of Bauhaus history.

Further highlights can be expected during the Athens Bauhaus anniversary. In August 1923, on the occasion of the first major Bauhaus exhibition in Weimar, two concerts with works of

modern “classical” music by avant-garde composers of the time such as Ernst Krenek, Paul Hindemith, Ferruccio Busoni and Igor Stravinsky took place. It was, so to speak, a musical counterpart of the Bauhaus, on the basis of a musical paradigm that would later be branded as “degenerate”. These concerts will now be performed again in the Benaki Museum in the evening, in conclusion of each congress day. The last evening will be dedicated to the jazz music of that time, which was known to be one of the musical preferences at the Bauhaus. Artistic Consultant of the Athens Bauhaus evenings is conductor George Petrou. The concerts are organized under the support of the Embassy of the Federal Republic of Germany in Athens and Schwarz Foundation.

The “Greek contribution” to the Athens Congress will be rounded off with a new edition of the most important interwar publication on modern Greek architecture. It is the now legendary, extremely rare volume *New School Buildings*, a documentation of the structures widely known as “Papandreou’s Schools” of the second Venizelos government period (1928-1932), which the architect Patroklos Karantinos edited in 1938. Spread across the country, these schools, where several generations of pupils were educated, are the clearest and most revealing testimony to the desire for modernisation and the intensity with which the messages of modern European architectural culture were incorporated into Greece in the 1930s. The book is published by Kapon Editions, thanks to an exclusive grant by the Stavros Niarchos Foundation.

SOCRATIS GEORGIADIS, ANDREAS GIACUMACATOS

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Διαδικτυακή διεύθυνση αποστολής περιλήψεων και επικοινωνίας: bauhaus2019@asfa.gr
- Αποστολή περίληψης: 25 Μαΐου 2018 (νέα προθεσμία υποβολής περιλήψεων: 30 Σεπτεμβρίου 2018).
- Αποστολή πλήρους εισήγησης (έως 4500 λέξεις μαζί με τις υποσημειώσεις, και έως 8 εικόνες): 17 Μαΐου 2019.
- Οι γλώσσες του συνεδρίου είναι η ελληνική και η αγγλική. Θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση.
- Στο συνέδριο μπορεί να γίνει κοινή Ανακοίνωση και από δύο εισηγητές.
- Θα ακολουθήσει η έκδοση των πρακτικών του συνεδρίου.
- Η συμμετοχή στο συνέδριο και η παρακολούθηση των εργασιών του είναι δωρεάν.
- Για την παρακολούθηση του συνεδρίου δεν χρειάζεται προηγούμενη δήλωση συμμετοχής.

ABOUT THE CONFERENCE

- Abstract submission and related queries to: bauhaus2019@asfa.gr
- Abstract submission initial deadline: 25 May 2018 (New deadline for submitting abstracts: 30 September 2018).
- Full paper submission (4500 words max. including foot notes, up to 8 images): 17 May 2019.
- The languages of the conference are Greek and English. There will be simultaneous translation.
- A joint presentation by two scholars is allowed.
- All final papers will be published in a conference proceedings volume.
- Conference participation and attendance is free of charge.
- The attendance of the conference does not require prior registration.

09:00-09:45

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

09:45

Έναρξη Συνεδρίου-Χαιρετισμοί:

Πάνος Χαραλάμπους, Πρύτανης Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών**Barbara Bader**, Πρύτανης Κρατικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών Στουτγάρδης**Ηλίας Κωνσταντόπουλος**, Πρόεδρος Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής**Ανδρέας Γιακουμακάτος**, Εισαγωγή στο Συνέδριο 'Το Μπαουχάους και η Ελλάδα'**Σωκράτης Γεωργιάδης**, 'Η Επικαιρότητα του Μπαουχάους'

10:45-11:30

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1Α

Keynote lecture:

Robin Schuldenfrei, Katja and Nicolai Tangen Lecturer in 20th Century Modernism,

The Courtauld Institute of Art, University of London,

'Producing the Bauhaus'

11:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12:00-14:30

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1Β

HENRY VAN DE VELDE, JOHANNES ITTEN, LÁSZLÓ MOHOLY-NAGY,**JOSEPH & ANNI ALBERS, BAUHAUS-NETWORKS**

Προεδρείο: Magdalena Droste, Ιστορικός της τέχνης

Jindrich Toman, University of Michigan,

'László Moholy-Nagy and the idea of synthesis'

Ιάκωβος Ποταμιάνος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

'Σκέψεις επί του έργου «Σύνθεση και Μορφή» του Johannes Itten'

Μαριάννα Χαριτωνίδου, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

'Οι Bauhäusler στην Αμερική: ο László Moholy-Nagy και οι Anni και Josef Albers

και η «επανακαάλυψη» των μοντέλων διδακτικής'

Ole Fischer, The University of Utah,

'Workshopping – Henry van de Velde, Bauhaus and experimental apprenticeship education'

Κωνσταντίνα Κάλφα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

'Από το Μπάουχαους στην Ελλάδα και στον «αναπτυσσόμενο» κόσμο: κοινωνικά δίκτυα

και μελλοντολογία μετά το Μπάουχαους'

Magdalena Droste, Ιστορικός της Τέχνης,

'The Bauhaus brigade"Red Front"and the Bauhaus family. A comparison of the networks

of Hannes Meyer and Walter Gropius'

14:30

ΠΑΥΣΗ

15:30-17:30

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2Α

ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ, ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Προεδρείο: Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Πανεπιστήμιο Πατρών

Αγάπη Πρώιμου, Πανεπιστήμιο Πατρών,

'Από το παράδειγμα της μηχανής στο παράδειγμα της διαφήμισης Μια κριτική ανάλυση του άρθρου

"Today we collect ads" των Alison και Peter Smithson'

Φοίβος Πανηγυράκης, TU Delft

'Γέροντας στην Ακροποταμιά. Walter Gropius και αμερικάνικη αρχιτεκτονική κριτική σκηνή'

Δώρα Καραδήμα, Politecnico di Milano,

'Bauhaus and design for communities'

Εύη Παπαδοπούλου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

'Αναπαραστάσεις του εαυτού στη φωτογραφία και επιτελέσεις ανδρισμών στο Μπάουχαους'

Εριφύλη Βενέρη-Νάιρα Στεργίου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας-ΑΣΚΤ,

'«From laboratory to project»: μια ιδιαίτερη έκθεση για τον εορτασμό των ενενήντα χρόνων

του Μπάουχαους στη Βαϊμάρη (2009)'

Παρασκευή Κερτεμελίδου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

'Οι εκθέσεις του Μπάουχαους: προωθώντας τον μοντερνισμό'

17:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18:00-20:00

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2Β

BAUHAUS: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Προεδρείο: Σοφία Ντενίση, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

Θανάσης Σωτηρίου, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού,

'«Γιατί το αγαπούσα το Μπάουχαους». Η σχέση του Ισαάκ Σαπόρτα και της αρχιτεκτονικής του στην

Ελλάδα με το Μπάουχαους'

Ελένη Λιβάνη, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

'Ο Άρης Κωνσταντινίδης στο Μπάουχαους Ντέσσαου'

Ευαγγελία Παυλέα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

'Δομικές συστοιχίες, η σημασία των συνθετικών αρχών της σχολής του Μπάουχαους στην εργογραφία

του Παντελή Ξαγοράρη'

Ζωή Γοδόση, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας,

'Textile art στην ελληνική μεταπολεμική τέχνη: η περίπτωση της Βούλας Μασούρα'

Δημήτριος Ανδρικόπουλος-Εσθήρ Λέμη, Polytechnic of Porto (ESMAE-IPP),

CESEM - Ιόνιο Πανεπιστήμιο,

'Nikos Skalkotas and Bauhaus: a musical approach on Bauhaus'

10:00-11:45

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3Α

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Προεδρείο: Σοφία Τσιράκη, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Γεώργιος Σαρηγιάννης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Μπάουχαους, μοντέρνο κίνημα και ιδεολογίες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου’

Τίνα Καραλή, Δρ Αρχιτέκτων ΕΜΠ,

‘Από «εποικοδομητικό σπίτι» σε «μεσογειικό πρότυπο»: το Μπάουχαους στον ελληνικό τύπο του μεσοπολέμου και η εθνική αρχιτεκτονική’

Στυλιανή Λεφάκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

‘Gesamtkunstwerk και η εν δυνάμει ενότητα: οι αρχές του Μπάουχαους και ο απόηχός τους στην αποκατάσταση’

Σοφία Μικροπούλου-Μυρτώ Μυριαλλή, Αρχιτέκτονες,

‘Το «μοντέρνο» οικιστικό απόθεμα στις γειτονιές γύρω από το Παναθηναϊκό Στάδιο’

Λέανδρος Ζωΐδης, Αρχιτέκτων

‘Μελέτη αποκατάστασης του διδακτηριακού συγκροτήματος Αγίας Σοφίας (1928-32), έργου του Νίκου Μητσάκη’

11:45

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12:15-14:30

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3Β

ΤΟ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Προεδρείο: Γιώργος Πανέτσος, Πανεπιστήμιο Πατρών

Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Hoffmann - Δεσποτόπουλος - Wagenfeld’

Σωτήριος Ζαρούλας, Politecnico di Milano,

‘Η σύνθεση τέχνης και αρχιτεκτονικής στην μελέτη του Ιωάννη Δεσποτόπουλου για το Πνευματικό Κέντρο της Ludvíka’

Λουκάς Μπαρτατίλας, Bauhaus-Universität Weimar,

‘Το Μπάουχαους του Ιωάννη Δεσποτόπουλου: άμεσες εντυπώσεις’

Λίνα Δήμα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Αρχιτεκτονικές μεταφορές σε «στυλ Μπάουχαους»’

Παναγιώτης Τουρνικιώτης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Ο Fred Forbat στην Ελλάδα: Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Ολυμπία’

Κώστας Τσιαμπάος, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Ο Neufert στην Ελλάδα’

14:30

ΠΑΥΣΗ

15:30-17:30

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4Α

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προεδρείο: Βασίλης Κολώνας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ανδρέας Οικονόμου-Παντελής Πετρίδης, ΑΣΠΑΙΤΕ/ΑΣΚΤ

‘Η κριτική αποτίμηση της παιδαγωγικής μεθόδου του Itten στα μαθήματα του εισαγωγικού εξαμήνου του Μπάουχαους, από την σκοπιά της ψυχολογίας’

Βασίλης Κολώνας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

‘Το Μπάουχαους και η πρόσληψη του μοντέρνου στις «σχολές» της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης (1920-1940). Αρχιτέκτονες, σπουδές, έργα’

Καλλιόπη Κοντόζογλου, Αρχιτέκτων / UWA School of Design

‘Η αρχιτεκτονική εκπαίδευση στην Βρετανία από τον 19ο αιώνα ως την δεκαετία του ‘70’

Νικόλαος Πεγιούδης, Freie Universität Berlin

‘Ο Walter Gropius στην Ελλάδα: χρήσεις και καταχρήσεις της κληρονομιάς του Μπάουχαους’

Ιωάννα Συμεωνίδου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

‘Η Μάθηση δια της πράξης στην εκπαίδευση του αρχιτέκτονα: Από το Μπάουχαους

ως τη σύγχρονη εποχή της ψηφιακής κατασκευής σε FABLABS’

Νέλλυ Μάρδα-Ρίβα Λάββα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Το Μπάουχαους και η κληρονομιά του στην Αρχιτεκτονική Εκπαίδευση’

17:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18:00-20:00

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4Β

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΘΕΩΡΙΑ

Προεδρείο: Αναστάσιος Κωτσιόπουλος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σταύρος Γυφτόπουλος-Σοφία Τσιράκη, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Η επίδραση του Μπάουχαους. Ο μοντερνισμός στην αμερικάνικη αρχιτεκτονική εκπαίδευση. Αναζητώντας αναλογίες στον ελλαδικό χώρο’

Μανώλης Ηλιάκης, Derby University,

‘Η «βιωματική αντίληψη» στο Μπάουχαους και η συμβολή της στην ελληνική εκπαίδευση’

Κωνσταντίνος Αποστολίδης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Η εννοιολογική κατασκευή του μοντέρνου Γερμανού στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης: το Μπάουχαους ως συστατικό στοιχείο στη συγκρότηση του «επιστημικού πεδίου» της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης’

Παναγιώτης Πάγκαλος, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών,

‘Η ιστορία της αρχιτεκτονικής μετά το Μπάουχαους’

Αναστάσιος Κωτσιόπουλος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

‘Το Μπάουχαους ως πρότυπο’

10:00-12:00

**ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5Α
ΘΕΩΡΙΑ**

Προεδρείο: Fabio Mangone, University of Naples Federico II

Keynote lecture:

Kathleen James-Chakraborty, Professor of Art History, University College Dublin
‘From the local to the transnational: situating the Bauhaus’**Fabio Mangone**, University of Naples Federico II

‘The irrational side of the Bauhaus and its influence’

Φαίη Ζήκα, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών,

‘Η εξέλιξη της χρωματικής θεωρίας στο Μπάουχαους’

Γιώργος Ξηροπαϊδης, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών,

‘Οχι εικόνες, αλλά καταστάσεις. Περί μοντέρνας τέχνης: ο Paul Klee και η αυτοκριτική του Martin Heidegger’

12:00

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12:30-14:30

**ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5Β
ΘΕΑΤΡΟ, PERFORMANCE, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ**

Προεδρείο: Φαίη Ζήκα, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

Δημοσθένης Δόνος, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών,

‘Η αρχαιότητα του νεωτερικού: Θέατρο του Μπάουχαους και αρχαία θεατρική πρακτική’

Λίλα Καρακώστα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

‘Το Θεατρικό εργαστήριο του Μπάουχαους: Μια ολικά ανατρεπτική θεώρηση του θεάτρου’

Αντώνης Τουλούμης-Κατερίνα Μιχαλοπούλου, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Συνηχήσεις τεχνών στο Μπάουχαους: Η νέα αντίληψη του ρυθμού και η σωματικότητα στο έργο του Oscar Schlemmer’

Νίκος Μπάρκας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης,

‘Χωρική ρευστότητα & ευμετάβλητες διατάξεις: υποθήκες και εκκρεμότητες από το θέατρο του Μπάουχαους’

Αριάδνη Βοζάνη, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο,

‘Χωρίς λόγια: η θεατρική τέχνη ως χωρικό γεγονός. Από την σκηνή του Μπάουχαους στις σύγχρονες παραστασιακές τέχνες’

Μάνθος Σαντοριναίος, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών,

‘Bauhaus ένα παράδειγμα αντίστασης του «καλού». Δυνατότητες και προβλήματα αξιοποίησης της εμπειρίας στον επόμενο αιώνα’

14:30

ΠΑΥΣΗ

15:30-17:30

**ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6Α
ΣΥΓΓΕΝΗ ΜΟΝΤΕΛΑ, ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ Ι**

Προεδρείο: Βασιλική Πετρίδου, Πανεπιστήμιο Πατρών

Thomas Cappellaro, Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών Στουτγάρδης,

‘Vkhutemas - a Russian Bauhaus?’

Ita Heinze-Greenberg, ETH Zürich,

‘A Mediterranean Bauhaus for Europe. Hendricus Th. Wijdeveld, Erich Mendelsohn and the Art School Project at the French Riviera, 1931-1934’

Gianluigi Freda, University of Naples Federico II,

‘Bauhauslers in Eretz Israel’

Massimiliano Savorra-Elena Dellapiana, Università del Molise / Politecnico di Torino,

‘The designer’s training: Bauhaus’ influence in postwar Italy’

Andrea Maglio, University of Naples Federico II,

‘Hannes Meyer and the Bauhaus: the influence on Italian postwar architectural culture’

Βασιλική Πετρίδου, Πανεπιστήμιο Πατρών,

‘Ο σχεδιασμός ανάμεσα στο πεπρωμένο και την ουτοπία: ο απόηχος της σχολής του Μπάουχαους στη σκέψη των G.C. Argan και M.Tafuri’

17:30

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18:00-20:00

**ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6Β
ΣΥΓΓΕΝΗ ΜΟΝΤΕΛΑ, ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΙΙ**

Προεδρείο: Σωκράτης Γεωργιάδης, Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών Στουτγάρδης

Keynote lecture:

Fulvio Irace, Professor of history of contemporary architecture,

Politecnico di Milano – Accademia di Architettura, Mendrisio

‘Bauhaus: the Italian reception. From chronicles to myth’

Νίκος Μαγουλιώτης, ETH Zürich

‘«Το παλιό σύστημα που δουλεύανε οι μαστόροι στα μέρη της Ανατολής»: Η Οικία Κόντογλου και η μεσοπολεμική φαντασίωση για ένα Βυζαντινό Μπάουχαους’

Robin Lynch, McGill University,

‘Vital Exchanges: The New Bauhaus and the American Pragmatist Movement’

Achim Reese, Max Planck I, Florence,

‘Challenging the «Cambridge Bauhaus». On Robert Venturi’s and Charles Moore’s Criticism of the Bauhaus as a Symbol of Architectural Modernism’

Πάτροκλος Καραντινός, Σχολείο κάτω από την Ακρόπολη, 1931.
Patroklos Karantinos, School under the Acropolis, 1931.

Τα Νέα Σχολικά Κτίρια, Αθήνα 1938

ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΩΝ 100 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

Το πρόγραμμα της ανέγερσης νέων σχολικών κτιρίων για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελεί την πιο αντιπροσωπευτική μαρτυρία της επικράτησης του ήθους και της πρόσληψης της ευρωπαϊκής μοντέρνας αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα του 1930. Παράλληλα, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της κουλτούρας του «εξευρωπαϊσμού» και της προόδου που θα προωθήσει σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής του τόπου η δεύτερη κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου (1928–1932). Είναι πράγματι χαρακτηριστικό ότι το πρόγραμμα των νέων διδακτηρίων αποτελεί επίτευγμα όχι κάποιας ιδιωτικής πρωτοβουλίας ή ενός φωτισμένου ευεργέτη, αλλά μιας δημόσιας υπηρεσίας, των τεχνικών δηλαδή υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας της εποχής. Τα «σχολεία Παπανδρέου», όπως θα αποκληθούν στη συνέχεια, θα αντιπροσωπεύσουν τη ναυαρχίδα του Μοντέρνου στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, και για τον λόγο αυτό θα προβληθούν με μοναδικό τρόπο, κυρίως από τον ξένο αρχιτεκτονικό Τύπο της εποχής. Η νεότερη ελληνική αρχιτεκτονική, πράγματι, θα γνωρίσει δύο περιόδους κατά τις οποίες η προβολή της στο εξωτερικό θα κορυφωθεί: πρόκειται για την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και, ακριβώς, για την πρώτη πενταετία του 1930 με αντικείμενο κυρίως τα νέα σχολικά κτίρια. Ο αριθμός των σχολικών μονάδων, η μεθοδικότητα της υλοποίησης και η αρχιτεκτονική σημασία των διδακτηρίων αυτών παρήγαγαν ένα αποτέλεσμα που όμοιο του δεν γνώρισε η μοντέρνα αρχιτεκτονική στην Ευρώπη μεταξύ των δύο πολέμων: η τελευταία επιδόθηκε, ως γνωστόν, στη μαζική υλοποίηση αρχιτεκτονικών προγραμμάτων με σαφές κοινωνικό περιεχόμενο, όπως συγκροτήματα οικονομικών κατοικιών, νοσοκομεία ή βιομηχανικά κτίρια. Το ελληνικό ωστόσο επίτευγμα στον τομέα των σχολικών κτιρίων δεν βρίσκεται όμοιο του στην Ευρώπη.

Τα χαρακτηριστικά των νέων σχολείων, που βασίζονται στην ορθολογική διαχείριση των λειτουργιών και στην απέρριπτη μορφοπλασία, υιοθετώντας έτσι τη γλώσσα της μοντέρνας αρχιτεκτονικής, σχετίζονται με την ανάγκη εξοικονόμησης

τόσο χρημάτων όσο και χρόνου κατασκευής. Η ανάπτυξη συνεπώς του ελληνικού σχολικού προγράμματος διέπεται από τις ίδιες αρχές που οδήγησαν στη γέννηση του μοντέρνου κινήματος στην Κεντρική Ευρώπη μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο: την ταχύτητα και την οικονομία υλοποίησης της πρώτης χαρακτηριστικής τυπολογίας του Μοντέρνου, της παραγωγής δηλαδή των οικιστικών συγκροτημάτων (Siedlungen) για τη στέγαση των λιγότερο εύπορων πολιτών ή βιομηχανικών εργατών στις πόλεις του Βορρά. Συνεπώς, στην ελληνική περίπτωση, δεν έχουμε να κάνουμε με την προσέγγιση μιας ποιητικής μεσογειακότητας, ή με μια αρχιτεκτονική που ταυτίζεται με το «παιχνίδι των όγκων κάτω από το φως», σύμφωνα με τη ρήση του Le Corbusier, αλλά με την εφαρμογή ενός αυστηρού και μεθοδικού φονξιοναλιστικού πνεύματος για την ικανοποίηση βασικών συλλογικών αναγκών. Στην Ελλάδα η υλοποίηση του σχολικού προγράμματος αποκτά πολιτική σημασία, εξαιτίας της μαζικότητας του εγχειρήματος, της κοινωνικής του αποστολής και της αποτελεσματικότητας ως προς την ανταπόκριση σε συγκεκριμένους στόχους.

Το 1933, την ίδια χρονιά του 4^{ου} CIAM, ανατίθεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στον Πάτροκλο Καραντινό η επιμέλεια ενός επίσημου τόμου για τα νέα σχολικά κτίρια. Ο Καραντινός επεξεργάζεται μια δίγλωσση έκδοση (ελληνικά/γαλλικά) και προχωρεί στην επιλογή 134 έργων που παραθέτει σε 295 σελίδες. Η επιλογή είναι χωρίς αμφιβολία «στοχευμένη» υπέρ των μοντέρνων σχολείων και όχι εκείνων που δεν συμμερίζονταν τον ρασιοναλιστικό μορφοπλαστικό προσανατολισμό τον οποίο επιχειρούσαν να καθιερώσουν στο Γραφείο Μελετών ο Καραντινός και οι άλλοι πιο γνωστοί μοντερνιστές του σχολικού προγράμματος. Ο Καραντινός επιδιώκει να αναδείξει τα καλύτερα παραδείγματα σχολείων που υιοθετούν τη μοντέρνα αρχιτεκτονική γλώσσα σε μια περίοδο που η νέα αρχιτεκτονική, στην Ελλάδα και στη Γηραιά Ήπειρο ακόμη περισσότερο, δέχεται όλο και μεγαλύτερη κριτική και επιθέσεις από αρχιτέκτονες ή κύκλους που υιοθετούν μια

Τρεις συναυλίες «Μουσικής του Μπάουχαους»

ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

πιο συντηρητική οπτική ή από τα ολοκληρωτικά καθεστώτα που έχουν πλέον επικρατήσει στην Ευρώπη.

Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας είναι η παραγωγή ενός τόμου εντυπωσιακού για την τεκμηρίωση των έργων που παρουσιάζονται στις σελίδες του. Έκδοση αντάξια ως περιεχόμενο οποιουδήποτε αντίστοιχου τόμου στην Ευρώπη του Μεσοπολέμου, θα παραμείνει το μοναδικό βιβλίο για τη μοντέρνα αρχιτεκτονική που θα εκδοθεί στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1930. Γι' αυτόν τον λόγο παραμένει ένα πολύτιμο ντοκουμέντο όχι μόνο ποιοτικής αρχιτεκτονικής δραστηριότητας στο σύνολο του ελληνικού χώρου, αλλά και αναβίωσης της συλλογικής μνήμης για γενιές Ελληνοπαίδων που φοίτησαν ανά τη χώρα στα «σχολεία του '30».

Η ανατύπωση του βιβλίου *Τα νέα Σχολικά Κτίρια* γίνεται στο πλαίσιο του διεθνούς συνεδρίου «Το Μπάουχαους και η Ελλάδα» που πραγματοποιείται στην Αθήνα στις 30 Μαΐου – 1η Ιουνίου 2019. Η «αναβίωση» αυτού του θρυλικού, αλλά απόλυτα δυσεύρετου τόμου, σχετικού με την πιο εμβληματική συμβολή του ελληνικού μοντέρνου κινήματος στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής του Μεσοπολέμου, αποτελεί εύγλωττο «αφιέρωμα» στο πλαίσιο της 100ής επετείου από την ίδρυση της σχολής του Μπάουχαους και της διεθνούς συζήτησης και ανταλλαγής γύρω από τη σημασία της με την ευκαιρία του αθηναϊκού συνεδρίου. Η ανάδυση αυτού του βιβλίου από τη λήθη αποτελεί πράξη χρέους και οφειλής απέναντι στους αρχιτέκτονες του πρόσφατου παρελθόντος, που οραματίστηκαν μια καλύτερη Ελλάδα ἔ είναι χρέος και προς όσους, νεότερους ερευνητές, αποφασίσουν να ασχοληθούν ακόμη πιο διεξοδικά με ένα σπουδαίο κεφάλαιο της νεότερης έντεχνης αρχιτεκτονικής μας παράδοσης. Η έκδοση αυτή είναι ωστόσο σημαντική και ως τεκμηρίωση στο πλαίσιο της κοινωνικής ιστορίας: τα «σχολεία του '30» δεν είναι μόνο αστικές ή περιαστικές «ακροπόλεις της γνώσης» αλλά και διαχρονικοί πυκνωτές συλλογικής εμπειρίας τριών τουλάχιστον γενεών.

Η έκδοση φιλοδοξεί ωστόσο να συμβάλει και σε κάτι ακόμη: στην προσπάθεια διάσωσης αυτών των σχολείων ή των σημαντικότερων από αυτά σε εθνικό επίπεδο. Η προστασία και αποκατάστασή τους είναι πράξη ιστορικής συνείδησης και αντίληψης της αρχιτεκτονικής τους σημασίας: είναι δηλαδή κατάθεση πολιτισμού. Η τεκμηρίωση αυτού του τόμου μάς δείχνει πώς ήταν τα σχολεία αυτά μετά την αποπεράτωσή τους και σε ποια ακριβώς κατάσταση οφείλουν και μπορούν να επανέλθουν.

Η νέα έκδοση του βιβλίου δεν αποτελεί απλή ανατύπωση. Το βιβλίο τυπώθηκε το 1938 με τις τεχνικές της εποχής (τσιγκογραφία) και η σημερινή αναπαραγωγή του έθετε κάποια προβλήματα. Η ποιότητα των ασπρόμαυρων εικόνων ήταν μέτρια, ενώ η σελιδοποίηση παρουσίαζε μεγάλη «ποικιλία» καθώς δεν υπάκουε σε έναν γενικό κανόνα ενθέσεων και αντιμετώπιζε κάθε μία σελίδα σχεδόν ως αυτόνομη σύνθεση, ενίοτε με εικόνες «παράγωνες» ως προς τις αρχές σχεδιασμού εντύπων. Θεωρήσαμε φυσικά ότι η σελιδοποίηση της εποχής έπρεπε να παραμείνει ως έχει ἔ έγιναν ωστόσο ελάχιστες «οπτικές διορθώσεις» σε σχέση με το πρωτότυπο και για τον λόγο ότι όλες ανεξαιρέτως οι εικόνες υπέστησαν νέα επεξεργασία και τοποθετήθηκαν εκ νέου σε έγγραφο σελιδοποίησης σύμφωνα με το αρχικό κλισέ του βιβλίου.

Ανδρέας Γιακουμακάτος

Η μουσική που παρουσιάζεται στο πλαίσιο του διεθνούς συνεδρίου «Το Μπάουχαους και η Ελλάδα» αναφέρεται στα προγράμματα των δύο ιστορικών συναυλιών που πραγματοποιήθηκαν στη διάρκεια της πρώτης μεγάλης έκθεσης του Μπάουχαους στη Βαϊμάρη, στις 18 και 19 Αυγούστου 1923. Στις συναυλίες παρουσιάστηκε πρωτοποριακή μουσική της εποχής, των συνθετών Paul Hindemith, Ferruccio Busoni, Ernst Krenek και Igor Stravinsky. Τις συναυλίες διηύθυνε ο διακεκριμένος μαέστρος Hermann Scherchen, ο οποίος και στη μεταπολεμική περίοδο προήγαγε τη σύγχρονη μουσική, συνθετών μεταξύ άλλων όπως ο Edgard Varèse, ο Ιάννης Ξενάκης και ο Luigi Nono.

Η τρίτη βραδιά του συνεδρίου είναι αφιερωμένη στη μουσική τζαζ του μεσοπολέμου, ιδιαίτερα αγαπητή στο περιβάλλον της σχολής του Μπάουχαους.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

Μολονότι από την επίσημη ίδρυσή του το 1919 -ως διάδοχο της Μεγάλης Δουκικής Σαξονικής Ακαδημίας Καλών Τεχνών και της Μεγάλης Δουκικής Σχολής Εφαρμοσμένων και Καλών Τεχνών- το Μπάουχαους ουδέποτε παρεξέκλινε από τον εικαστικό και αρχιτεκτονικό του προσανατολισμό (στον οποίο εγγράφονταν εξάλλου και οι εσωτερικές του αμφιταλαντεύσεις, ανάμεσα στον αισθητισμό και τη χρησιμοθηρία), ορισμένες «περιφερειακές» εκδηλώσεις του ιδρύματος έδιναν την ευκαιρία στους σπουδαστές και τους φίλους του να γνωρίσουν την νεωτερικότερη μουσική παραγωγή που ακολουθούσε παράλληλους δρόμους αναζήτησης. Ορισμένα άλλωστε από τα βασικά στελέχη του Μπάουχαους συνδέονταν προσωπικά με διακεκριμένους μουσικούς δημιουργούς και μοιράζονταν μαζί τους έναν κοινό καλλιτεχνικό προβληματισμό με φόντο τη βαγκνερική ιδέα του «καθολικού έργου τέχνης».

Χαρακτηριστική περίπτωση η φιλία Wassily Kandinsky με τον Arnold Schönberg, η οποία ξεκίνησε με τη συστράτευσή τους στην εξπρεσιονιστική ομάδα του «Γαλάζιου Καβαλάρη» και μετουσιώθηκε, από τις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα, στην ομόλογη και σχεδόν σύγχρονη πορεία του πρώτου προς την εικαστική ανεικονικότητα, ενώ του δεύτερου προς τη μουσική ατονικότητα (από τα τέλη της πρώτης δεκαετίας του ίδιου αιώνα). Και δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτοι «αφηρημένοι» πίνακες του Kandinsky εντάσσονται σε σειρές, των οποίων οι τίτλοι («Συνθέσεις» και «Αυτοσχεδιασμοί») παραπέμπουν στη μουσική, η οποία φαίνεται να συνδυάζει τα δομικά συστατικά της -στοιχειώδεις μορφές και ηχοχρώματα- σύμφωνα μόνο με μian «εσωτερική αναγκαιότητα».

Η έκφραση αυτή διατρέχει το βιβλίο που εξέδωσε το 1911 ο εξπρεσιονιστής ζωγράφος με τίτλο *Περί του Πνευματικού στην Τέχνη*, στο οποίο περιγράφονται τα γεωμετρικά και χρωματικά στοιχεία τα οποία συγκροτούν το αλφαβητάρι της εικαστικής έκφρασης. Στο θεωρητικό βιβλίο που εκδόθηκε την ίδια χρονιά με τίτλο *Εγχειρίδιο Αρμονίας*, ο Schönberg από τη μεριά του αποτολμά τη διατύπωση της επέκτασης της έννοιας «μελωδία» από τον γραμμικό συνδυασμό

διαφορετικών φθόγγων στη γραμμική αλληλουχία ηχοχρωμάτων, προτείνοντας τον νεολογισμό «μελωδία ηχοχρωμάτων». Ο ίδιος είχε δοκιμάσει την έμπρακτη εφαρμογή της ιδέας στο τρίτο από τα *Πέντε Κομμάτια για Ορχήστρα* του 1909, εναλλάσσοντας διαφορετικούς συνδυασμούς ορχηστρικών ηχοχρωμάτων πάνω σε μια στατική ατονική συγχορδία. Και δεν είναι τυχαίο ότι το έργο ακριβώς αυτό επιλέχθηκε να τον αντιπροσωπεύσει σε μια συναυλία του 1920, με την οποία παρουσιαζόταν για πρώτη φορά η μουσική του στο κοινό της Βαϊμάρης. Θα περίμενε λοιπόν κανείς ότι ο εμβληματικός αυτός εκπρόσωπος της μουσικής πρωτοπορίας (ο οποίος έμελλε να συμμετάσχει στο Συμβούλιο του Σωματείου «Οι φίλοι του Μπάουχαους» που ίδρυσε ο Gropius το 1924) θα αποτελούσε το κεντρικό πρόσωπο στο μουσικό μέρος που επρόκειτο να πλαισιώσει τη μεγάλη έκθεση του Μπάουχαους το 1923 – το σημαντικότερο έως τότε γεγονός στην ιστορία του ιδρύματος. Ο ίδιος ο διευθυντής του επιμελήθηκε την έκθεση αυτή, που διήρκεσε από τις 15 Αυγούστου έως τις 30 Σεπτεμβρίου, ενώ η επιλογή των μουσικών έργων και η οργάνωση των συναυλιών ανατέθηκε στον δραστήριο υπερασπιστή της μουσικής πρωτοπορίας Hermann Scherchen. Θεατρικές παραστάσεις και διαλέξεις συμπλήρωναν τον συνοδευτικό αυτόν κύκλο που κάλυψε την πρώτη εβδομάδα της έκθεσης.

Τελικά ο Schönberg υπήρξε ο μεγάλος απών του σημαντικού αυτού γεγονότος: τέσσερις μήνες νωρίτερα, ο εβραϊκής καταγωγής μουσικός συνοδοιπόρος του Kandinsky πληροφορήθηκε ότι ο επιστήθιος φίλος του υιοθέτησε αντισημιτικές απόψεις σε μια συζήτηση στο Μπάουχαους. Στην επιστολή διαμαρτυρίας που του έστειλε ο Schönberg στις 19 Απριλίου, ο Kandinsky απάντησε απολογούμενος, αλλά με τρόπο που δεν έπεισε ούτε τον θιγόμενο ούτε τους περισσότερους από τους σημερινούς σχολιαστές του γεγονότος. Και αυτός ήταν ο λόγος, σύμφωνα με μαρτυρίες της εποχής για τον οποίο ο Schönberg ματαίωσε τη σχεδιαζόμενη συμμετοχή του στις μουσικές εκδηλώσεις του Αυγούστου. Εξαιτίας, εξάλλου, μιας απεργίας στη Θουριγγία,

ματαιώθηκε και η λειτουργία ενός «μηχανικού καμπαρέ», τη μουσική του οποίου είχε συνθέσει, κατόπιν αναθέσεως, ο νεαρός τότε H. H. Stuckenschmidt – μελλοντικός βιογράφος του Schönberg.

Στην πρώτη συναυλία του κύκλου, στις 18 Αυγούστου, ο πιανίστας Egon Petri, μαθητής του Ferruccio Busoni, ερμήνευσε έργα του δασκάλου του, που ήταν και τα «συντηρητικότερα» της διοργάνωσης: *Τοκάτα, Περγέτουουμ Μόμπιλε, Πρελούντιο και Σπουδή με αρπισμούς και τρία από τα Πέντε μικρά κομμάτια σε πολυφωνικό ύφος*. Το μεγάλης διάρκειας πρώτο μουσικό αυτό πρόγραμμα συμπεριέλαβε και την εκτέλεση, από την υψίφωνο Emma Lübbecke-Job και την πιανίστα Beatrice Lauer-Kottlar, του κύκλου τραγουδιών *Η ζωή της [Παρθένου] Μαρίας*, τον οποίο συνέθεσε ο Paul Hindemith επάνω στον ομώνυμο ποιητικό κύκλο του Rainer Maria Rilke. Τα δεκαπέντε αυτά τραγούδια, έργο 27, είναι γραμμένα σε συντηρητικότερο μουσικό ιδίωμα από εκείνο που ακολουθεί ο συνθέτης σε άλλα έργα της εποχής: η μελωδική γραμμή είναι συχνά εξαιρετικά λιτή, ενώ η συνθετότερη πιανιστική συνοδεία δεν υπερβαίνει τα όρια μιας επεκτεταμένης τονικότητας.

Το πρόγραμμα της δεύτερης συναυλίας, που δόθηκε την επόμενη μέρα, περιελάμβανε το νεο-μπαρόκ [*Πρώτο*] *Κοντσέρτο Γκρόσσο* του Ernst Krenek και τη μουσικοθεατρική *Ιστορία του Στρατιώτη* του Igor Stravinsky. Ο Scherchen διηύθυνε την Κρατική Ορχήστρα της Βαϊμάρης στο πρώτο έργο, ενώ το δεύτερο ερμήνευσαν μέλη της ίδιας ορχήστρας, τα οποία συνόδευαν τους ηθοποιούς Karl Ebert (αφηγητή), Fritz Odemar (στρατιώτη), Hermann Schramm (διάβολο) και Ilse Petersen (πριγκίπισσα).

Η *Ιστορία του Στρατιώτη* ήταν το αποτέλεσμα της συνεργασίας του Stravinsky και του Ελβετού συγγραφέα Charles-Ferdinand de Ramuz. Η πάγια εικονοκλαστική διάθεση του πρώτου και η δημιουργική φαντασία του δεύτερου, μαζί με τα περιορισμένα μέσα σκηνικής παρουσίασης στα οποία θα μπορούσαν να προσβλέπουν οι δύο συνδημιουργοί εν καιρώ Μεγάλου Πολέμου, έκαναν ώστε το υβριδικό αυτό έργο να παρουσιάζει εσωτερική

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων στο πλαίσιο της έκθεσης του Μπιάουχαους στη Βαϊμάρη, από 16 ως 19 Αυγούστου 1923. The program of the artistic events during the Bauhaus exhibition in Weimar, from 16 to 19th August 1923.

Donnerstag, 16. Aug. BAUHAUSWOCHE 8 Uhr abends
Deutsches Nationaltheater Weimar
DAS TRIADISCHE BALLETT
 Bürger - Hötzel - Schlemmer
 Tänz. Tänzerin: Ema Hötzel 1. Tänzer: Albert Bürger (beide Würt. Landestheater Stuttgart) 2. Tänzer: Fred Höger - Stuttgarter
 Tanzgestaltung und Figurenform: Oscar Schlemmer, Staatliches Bauhaus
 Musik: Weimarsche Staatskapelle und Karl Tutin, Stadttheater Augsburg
REIHENFOLGE

ERSTE (GELBE) REIHE		
1. Ein Tanz	Tänzerin	Therese
2. Zweiertanz	Tänzerin 2. Tänzer	Bosel
3. Zweiertanz	Tänzerin 1. Tänzer	Bosel
4. Zweiertanz	Tänzerin 1. Tänzer	Bosel
5. Ein Tanz	2. Tänzer	Bosel
6. Ein Tanz	1. Tänzer	Debussy
ZWEITE (ROSA) REIHE		
7. Ein Tanz	Tänzerin	Haydn
8. Zweiertanz	Tänzerin 1. Tänzer	Mozart
9. Dreiertanz	Tänzerin 1. u. 2. Tänzer	Mozart
DRITTE (SCHWARZE) REIHE		
10. Ein Tanz	Tänzerin	Haydn
11. Ein Tanz	2. Tänzer	Haydn
12. Dreiertanz	Tänzerin 1. u. 2. Tänzer	Händel

PAUSE NACH DER ERSTEN UND ZWEITEN REIHE
 Herstellung der sterilen Kostüme Carl Schlemmer, Weimar
 Vorverkauf: Thelemannsche Buchhandlung, Schillerstr. 15
 Kassenöffnung: 7 Uhr

Weitere Veranstaltungen der Bauhauswoche
 17. August 9 Uhr abends Das Mechanische Kabarett - Stadttheater Jena
 Albert in Weimar 8.30 nachmittags Rückfahrt ab Jena 10.30 nachmittags
 18. August 9 Uhr abends Konzert unter Leitung Hermann Scherchen
 19. August 11 Uhr vormittags Konzert-Matinée unter Leitung Hermann Scherchen

Freitag, 17. August BAUHAUSWOCHE 8 Uhr abends
Stadttheater Jena
DAS MECHANISCHE KABARETT
 Erstauflührung zur Bauhauswoche der Bühnenwerkstatt des Staatlichen Bauhauses, Weimar
REIHENFOLGE

1. A B C - Hippodrom Marcel Breuer
2. Reflektorisches Lichtspiel Kurt Schwerdtfeger
3. Klappfiguren Kurt Schmidt-G. Teilscher

PAUSE

4. Das mechanische Ballett Kurt Schmidt-G. Teilscher
5. Grottesken und Improvisationen auf der Nichtsbühne Joost Schmidichen
6. Das Figurale Kabinett Oscar Schlemmer

Ausführung der Figuren und Kabinett in eigener Werkstatt
 Der mechanisierte Conférencier: Andreas Weininger
 Musik von H. H. Stuckenschmidt, Hamburg
 Änderungen und Reihenfolge vorbehalten
 Dienst- und Freikarten sind aufgehoben
 Vorverkauf: Thelemannsche Buchhandlung, Weimar, Schillerstraße 15
 Kassenöffnung: 7 Uhr
 Zugfahrt ab Weimar 6.30 nachmittags Rückfahrt ab Jena 11.30 nachmittags

Weitere Veranstaltungen der BAUHAUSWOCHE im Deutschen Nationaltheater:
 18. August 9 Uhr abends Konzert unter Leitung Hermann Scherchen
 19. August 11 Uhr vormittags Konzert-Matinée unter Leitung Hermann Scherchen

Sonnabend, 18. Aug. BAUHAUSWOCHE 8 Uhr abends
Deutsches Nationaltheater Weimar
KONZERT
 Leitung: Hermann Scherchen, Frankfurt a. M.
PROGRAMM

Paul Hindemith: Marienlieder
 (Nach Texten von Rainer Maria Rilke)
 Besetzung:
 Sopran: Beatrice Lauer-Kottlar, Frankfurt a. M.
 Klavier: Emma Lübbecke-Job, Frankfurt a. M.

Ferruccio Busoni: Sechs Klavierstücke
 1. Toccata (Preludio, Fantasia, Ciacona)
 2. Prélude und Etude
 3. Drei kurze Stücke (Zur Pflege des polyphonen Spiels)
 4. Pierpavone mobile
 Klavier: Prof. Egon Petri, Berlin

Vorverkauf: Thelemannsche Buchhandlung, Schillerstr. 15
 Kassenöffnung: 7 Uhr
 Dienst- und Freikarten sind aufgehoben

Am Sonntag den 19. August als letzte Veranstaltung der Bauhauswoche
 11 Uhr vormittags Konzert-Matinée unter Leitung Hermann Scherchen

Sonntag, 19. Aug. BAUHAUSWOCHE 11 Uhr vormittags
Deutsches Nationaltheater Weimar
MATINÉE
 Dirigent: Hermann Scherchen, Frankfurt a. M.
 Orchester: Weimarsche Staatskapelle
PROGRAMM

Ernst Kränck: Concerto grosso für sechs Soloinstrumente (Flöte, Klarinette, Fagott, Violine, Viola, Violoncello) und Streichorchester

Igor Strawinsky: Die Geschichte vom Soldaten
 Text von G. F. Ramuz, szenische Ausstattung von Renée Auberjonois
 Wiedeholung der Frankfurter Erstauflührung

Personen
 Der Vorleser: Karl Ernst, Berlin, Stadttheater
 Der Soldat: Fritz Odemar, Frankfurt a. M., Schauspielhaus
 Der Teufel: Hermann Schramm, Frankfurt a. M., Schauspielhaus
 Die Prinzessin: Jose Pitarren, Frankfurt a. M.
 und Mitglieder der Weimarschen Staatskapelle

Vorverkauf: Thelemannsche Buchhandlung, Weimar, Schillerstraße 15
 Kassenöffnung: 10 Uhr
 Dienst- und Freikarten sind aufgehoben

(μορφολογική και υφολογική), αλλά και εξωτερική (δραματουργική) πρωτοτυπία. Η αφήγηση, που παραπέμπει κάπως στο φασουστικό αρχέτυπο, αποδίδεται μουσικά με ενσωμάτωση στοιχείων χορευτικής μουσικής του συρμού -και ιδιαίτερα της Τζαζ, σε μια πρώιμη ώσμωσή της με το έντεχνο ιδίωμα- συνδυασμένα με ευδιάκριτες δόσεις μοντερνισμού (πολυτονικές στιγμές σε ένα κατά βάση διατονικό υπόστρωμα) και πριμιτιβισμού (περιστασιακό «ρωσικό» λαϊκό χρώμα στα μελωδικά θέματα, «μηχανιστικά» ρυθμικά σχήματα). Έτσι, η μουσική του Stravinsky αλλά εν μέρει και το κείμενο του Ramuz ανάγονται σε δείγμα ενός μουσικού μοντερνισμού στους αντίποδες της ατονικότητας του Schönberg, ανάλογο με τον νεωτερικό εικαστικό χαρακτήρα των *Δεσποινίδων της Αβινιόν* του Picasso, του *Γάμου* του Léger και του *Εγώ και το χωριό* του Chagall. Για την ιστορία, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ανάμεσα στις πρώιμες εκτελέσεις του έργου θα πρέπει να μνημονεύεται και η αθηναϊκή πρεμιέρα, τον Ιανουάριο του 1926, σε μετάφραση Νίκου Ποριώτη και μουσική διεύθυνση Δημήτρη Μητρόπουλου: μιαν ολόκληρη εικασαετία πριν από την αμερικανική πρεμιέρα του, με μαέστρο και πάλι τον Μητρόπουλο. Ο εξωστρεφής εκλεκτικισμός που χαρακτηρίζει την *Ιστορία του Στρατιώτη* εναρμονίζεται με την ισόρροπα διττή επιδίωξη του Μπιάουχαους κατά την περίοδο της Βαϊμάρης: υψηλή αισθητική ποιότητα και χρηστικότητα. Οι μεταγενέστεροι προσανατολισμοί του ιδρύματος, ιδιαίτερα υπό την διεύθυνση του Hannes Meyer, προς την κατεύθυνση της μαζικής παραγωγής και της μονοδιάστατης χρησιμοθηρίας διατάραξαν τη νεωτερική ισορροπία και έτειναν να εξισώσουν την «νεωτερικότητα» με το αγοραία «μοντέρνο». Το μουσικό ιδεώδες μιας τέτοιας μετεξέλιξης δεν θα μπορούσε να είναι πλέον ο συνδυασμός νεωτερίζοντος «υψηλού» ύφους με δημοφιλείς μορφές, αλλά οι ίδιες αυτές μορφές με κάποιο εξωτερικό επίχρισμα «τόλμης». Ας διαβάσουμε ένα απόσπασμα από το μανιφέστο που δημοσίευσε ο Meyer στο ελβετικό περιοδικό 'Das Werk' το 1926, στην ελληνική του απόδοση από τον Βασίλη Τομανά:

Αντί για τις τυχαίες διαδρομές του άξονα – μια γραμμή με κιμαλία. Αντί για τη μαύρη γραμμή με κάρβουνο – η ακριβής ευθεία γραμμή. Αντί για το καβαλέτο – η σχεδιαστική μηχανή. Αντί για το κυνηγετικό κόρνο – το σαξόφωνο. [...] Αντί για σίχους – οι ελαφρές αξίες των χρωμάτων. Αντί για γλυπτική – κατασκευή. Αντί για γελοιογραφία – φωτομοντάζ. Αντί για δραματικό θέατρο – σκετς. Αντί για όπερα – μουσική επιθεώρηση. Αντί για νωπογραφία – εμπορικό πόστερ.

Αν διατηρήσουμε το «σαξόφωνο» ως υποκατάστατο του «κόρνου» και θεωρήσουμε τη «χορευτική μουσική» ως συνεκδοχή της «μουσικής επιθεώρησης» μεταφερόμαστε στον αυθεντικό κόσμο της χορευτικής Τζαζ, που κατέκλυσε την Ευρώπη από το 1920. Πράγματι, το μονιμότερο μουσικό είδος που καλλιεργήθηκε έμπρακτα στο Μπιάουχαους, χάρη σε ένα ερασιτεχνικό συγκρότημα που εμφανίστηκε από τα μέσα της δεκαετίας του '20 και εδραιώθηκε στη συνέχεια, αποδείχθηκε ότι ήταν η Τζαζ. Τα σποραδικά «ντανταϊστικά» στοιχεία που χρωμάτιζαν τον σταθερό «μυη» ρυθμό των αυτοσχεδιασμών (ένα τρίξιμο καρέκλας ή ένας πυροβολισμός περιστρώφου, στη θέση ενός rim-shot του ταμπούρου ή ενός χτυπήματος στο χάλκινο «πιάτο») δεν θα μπορούσαν να συγκροτήσουν μια μονιμότερη ιδιοπροσωπία, ένα μουσικό «στυλ Μπιάουχαους».

Παραμένει ωστόσο το γεγονός ότι η ορχήστρα Τζαζ του ιδρύματος σταδιοδρόμησε ως ένα από τα δημοφιλέστερα σύνολα του είδους στη μεσοπολεμική Γερμανία και ότι η προσπάθεια συγκρητισμού με ενσωμάτωση μεσοερωπαϊκών φολκλορικών μοτίβων υπήρξε προάγγελος του «έθνικ» προσανατολισμού της σημερινής εποχής – μιας εποχής κατά την οποία αναγνωρίσιμα υφολογικά στοιχεία του Μπιάουχαους έχουν αφομοιωθεί ως στοιχεία του σύγχρονου διακόσμου και της σύγχρονης ζωής.

FERRUCCIO BUSONI
(1866-1924)**PRELUDE
ÉTUDE EN ARPEGGES**

Απόστολος Παλιός, πιάνο

PAUL HINDEMITH
(1895-1926)**DAS MARIENLEBEN OP. 27.
Η ΖΩΗ ΤΗΣ [ΠΑΡΘΕΝΟΥ] ΜΑΡΙΑΣ,
11 ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ**

Ποίηση Rainer Maria Rilke (1875-1926)

[1] Geburt Mariä

[3] Mariä Verkündigung

[4] Mariä Heimsuchung

[5] Argwohn Josephs

[6] Verkündigung über den Hirten

[7] Geburt Christi

[8] Rast auf der Flucht nach Ägypten

[10] Vor der Passion

[11] Pietà

[12] Stillung Mariä mit dem Auferstandenen

[15] Vom Tode Mariä III

Μυρσίνη Μαργαρίτη, σοπράνο

Απόστολος Παλιός, πιάνο

Το πιανιστικό έργο του Ferruccio Busoni (1866-1924) *Prélude et étude en arpegges* του 1923, το οποίο πρωτοπαρουσιάστηκε στη συναυλία του Μπάουχαους του ίδιου έτους, αποτελεί τη συνεισφορά του Ιταλού συνθέτη στην *École des arpegges* του προσωπικού του φίλου IsidorePhilipp, ενός επιφανούς καθηγητή πιάνου στο Ωδείο του Παρισιού. Από τις λιγότερο καλμηρές στιλιστικά συνθέσεις του, το εναρκτήριο Πρελούδιο περιλαμβάνει δύο ενότητες με διάφανα αρπίσματα που περιβάλλουν ένα μελαγχολικό τμήμα, ενώ η Σπουδή που έπεται, έχοντας ως τρόπο γραφής αναφορές στην 1^η Σπουδή του Chopin, συνοδεύει με δεξιοτεχνικούς αρπισμούς ένα cantus firmus με μεγάλες αξίες στο αριστερό χέρι.

Το ίδιο έτος ο Paul Hindemith (1895-1926), βασισμένος σε ποίηση του Rainer Maria Rilke, ολοκληρώνει τον κύκλο 15 τραγουδιών για φωνή και πιάνο *Das Marienleben*, σύνθεση που κατέχει σημαντικό ρόλο στην εργογραφία του, σηματοδοτώντας τη μετάβαση από τον εξπρεσιονισμό στο όψιμο νεοκλασικό του ύφος. Τον τραγουδιστικό αυτόν κύκλο ωστόσο επεξεργάστηκε περαιτέρω και αναθεώρησε 25 χρόνια αργότερα, το 1948.

Θεωρώντας (και) ο ίδιος το συγκεκριμένο έργο ως ένα από τα κορυφαία του (σύμφωνα με τον μεγάλο πιανίστα Glenn Gould πρόκειται για τον κορυφαίο κύκλο τραγουδιών στην ιστορία) ο Hindemith παρουσιάζει ένα μουσικό οδοιπορικό με θρησκευτικές αναφορές γεμάτο αντιθετικούς χαρακτήρες μεταξύ των τραγουδιών, διατηρώντας το κατασκευαστικό πνεύμα του περιεχομένου των στίχων και δημιουργώντας μουσική με εσωτερική δύναμη, δραματικές εντάσεις αλλά και λυρική διάθεση. Για την υποστήριξη της λυρικότητας και πλαστικότητας της φωνητικής γραμμής επιλέγει κατά κύριο λόγο μια λεπτεπίλεπτη και διακριτική πιανιστική συνοδεία επιδεικνύοντας οικονομία μέσων στη συνθετική του γραφή.

ΜΥΡΣΙΝΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

Η Μυρσίνη Μαργαρίτη είναι μια πολύπλευρη υψίφωνος με ευρύ ρεπερτόριο που εκτείνεται από το μπαρόκ ως τη σύγχρονη μουσική. Ο διεθνής τύπος έχει εκθειάσει την μουσικότητα, τη δεξιοτεχνία, την καθαρότητα του ήχου και την εντυπωσιακή σκηνική παρουσία της. Ξεκίνησε την καριέρα της τραγουδώντας τον ρόλο της Σερπέτα (*La finta giardiniera*) στο Διεθνές Φεστιβάλ του Salzburg.

Σημαντικές εμφανίσεις της τρέχουσας σαιζόν περιλαμβάνουν τον ρόλο της Alcina στην ομώνυμη όπερα του Χαίντελ στο Διεθνές Φεστιβάλ Händel στη Halle της Γερμανίας, της Morgana (Alcina) στο Φεστιβάλ Αθηνών (Ηρώδειο), της Contessa στους “Γάμους του Φίγκαρο” στην Εθνική Λυρική Σκηνή, της Ελένης της Τροίας στην όπερα “Έσσεται Ήμαρ” στο μικρό Θέατρο της Επιδαύρου, της Bellezza στο έργο “Il trionfo del Tempo e del Disinganno” στο Διεθνές Φεστιβάλ Μπαρόκ της Valetta στη Μάλτα, καθώς και περιοδεία σε Ινδονησία, Χονκ Κονγκ και Μεξικό. Καθοριστικές στιγμές στην καριέρα της υπήρξαν οι εμφανίσεις στο Βozar των Βρυξελλών, στα BBC PROMS και στο Concertgebouw Amsterdam.

Σπούδασε βιολί και τραγούδι στο Δημοτικό Ωδείο Λάρισα και στο Εθνικό Ωδείο στην Αθήνα, ενώ είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ολοκλήρωσε δυο μάστερ στο Πανεπιστήμιο Mozarteum στο Salzburg με υποτροφίες του Ιδρύματος Ωνάση και Juergen Ponto. Διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών και στο Ωδείο Κόνταλι. [www.myrsinimargariti.com].

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΛΗΟΣ

Γεννημένος στην Καρδίτσα ο σολίστ πιάνου Απόστολος Παλιός χαρακτηρίστηκε ως «καταπληκτικός πιανίστας» (Cyprien Katsaris) και «ασυνήθιστα χαρισματικός, επικοινωνιακός και αφοσιωμένος μουσικός με σπουδαία φινέτσα, εκφραστικότητα και καλλιτεχνική οντότητα» (Yonty Solomon).

Διπλωματούχος πιάνου και πτυχιούχος ανώτερων θεωρητικών στο Δημοτικό Ωδείο Λάρισα, σπούδασε στις Μουσικές Ακαδημίες Βερολίνου και Λειψίας με τους G. Sava και M. Tomas, όπου έλαβε σολιστικό δίπλωμα και master με άριστα παμπηφεί και διάκριση, ενώ μελέτησε παράλληλα μουσική δωματίου και διεύθυνση ορχήστρας. Θήτευσε κοντά σε σημαντικές προσωπικότητες του καλλιτεχνικού στερεώματος, όπως οι A. Ciccolini, M. Perahia, C. Katsaris, Y. Solomon, R. Szidon, Γ. Χατζηνίκος. Είναι απόφοιτος και αριστούχος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

Ως σολίστ έχει εμφανιστεί σε σημαντικές συναυλίες και φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία, Ισπανία, Αυστρία, Ρωσία, Νορβηγία, Ρουμανία, Κύπρο, Τουρκία, Αίγυπτο, Χιλή, Η.Π.Α.) και σε μερικές από τις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών του κόσμου (Philharmonie Βερολίνου, Konzerthaus Βιέννης, Carnegie Hall Ν. Υόρκης Φιλαρμονική Όσλο, Auditorio de Falla Γρανάδας, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών). Στις ηχογραφήσεις του περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων συνεργασία με τη Naxos. Έχει συμπράξει επανειλημμένα με όλες τις ελληνικές ορχήστρες και σημαντικές του εξωτερικού και έχει πραγματοποιήσει πρώτες παγκόσμιες εκτελέσεις έργων. [www.apostolos-palios.com]

IGOR STRAVINSKY
(1882 –1971)**Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ** (πλήρης)

Η Θεατρική διάσταση μιας μοναδικής μουσικής εμπειρίας

C.F. RAMUZ
(1878 –1947)**KYKLOS ENSEMBLE ATHENS**Βιολί: Σέρτζιου Ναστάσα
Κλαρινέτο: Σπύρος Μουρίκης
Φαγκότο: Αλέξανδρος Οικονόμου
Τρομπέτα: Σωκράτης Άνθης
Τρομπόνι: Ανδρέας Ρολάνδος Θεοδώρου
Κοντραμπάσο: Τάκης Καπογιάννης
Κρουστά: Δημήτρης Δεσύλλας

Μουσική Διεύθυνση: Μίλτος Λογιάδης

Ηθοποιοί: Χρηστίνα Γαρμπή,
Βασίλης Σαφός, Κώστας ΚουνέλλαςΣκηνοθεσία: Κώστας Κουνέλλας
Μετάφραση: Χρηστίνα Γαρμπή,
Βασίλης Σαφός
Χορογραφία: Χρηστίνα Γαρμπή,
Βασίλης Σαφός, Κώστας Κουνέλλας

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Δημήτρης Δεσύλλας

Διεύθυνση παραγωγής: Άγης Γυφτόπουλος
Βοηθός Παραγωγής : Ανδριάνα Συγγαρέως

“Προορισμένη να «διαβαστεί, παιχθεί, και χορευτεί» από τρεις Ηθοποιούς, έναν ή περισσότερους χορευτές και σεπτέτο, Η Ιστορία του Στρατιώτη (L’Histoire du soldat) του Igor Stravinsky και του γαλλο-Ελβετού συγγραφέα Charles- Ferdinand Ramuz, είναι ένα έργο που προαναγγέλλει το Νέο Μουσικό Θέατρο υιοθετώντας πλήθος πειραματισμών, υπερβαίνοντας τις καθιερωμένες μουσικές κατηγορίες και τα είδη. Η Μεφιστοφελική Ιστορία του λιποτάκτη που παραδίδει στο διάβολο την ψυχή του με αντάλλαγμα ένα θαυμαστό βιολί και οι απελπισμένες προσπάθειες του να αναιρέσει την συμφωνία αυτή, υπερβαίνει την καταγωγή της από ένα ρωσικό θρύλο των αρχών του 19^{ου} αιώνα και εμπνέει στον Stravinsky μία από της πιο πρωτότυπες μουσικές του, σε ένα κομβικό σημείο της μουσικής του εξέλιξης. Γραμμένη στην μέση του πρώτου παγκοσμίου πολέμου με επιρροές από την jazz, το παρελθόν του συνθέτη και το πνεύμα της εποχής της, για ένα ιδεατό περιοδεύοντα θίασο, αποκτά διαχρονική διάσταση και προαναγγέλλει πολυάριθμες μουσικές και θεατρικές εξελίξεις”.

Ανάργυρος Δενιόζος

Το KYKLOS ENSEMBLE είναι ένα σύνολο μουσικής δωματίου που διευρύνει τους ορίζοντες του μουσικού τοπίου. Απαρτίζεται από κορυφαίους σολίστ, που παίρνοντας τη μουσική με γνώση στα χέρια τους, αποδεικνύουν –μέσα από την καλλιτεχνική τους έκφραση- πως η δύναμη της ομάδας είναι ισχυρότερη του ατόμου. Από το 2013 μέχρι σήμερα, με έδρα το επιβλητικό Ωδείο Αθηνών, παρουσιάζοντας προγράμματα που καλύπτουν το φάσμα –από τον Μεγάλο Κάντορα J.S Bach έως τον Ιάνη Ξενάκη και τον Hans Zender– οι καινοτόμες ερμηνείες του έχουν δημιουργήσει ένα φανατικό κοινό και έχουν αποσπάσει διθυραμβικές κριτικές από τον τύπο. Οι μουσικές του επιτυχίες, όπως η παράσταση Winterreise (σε συνεργασία με τον Θεόδωρο Κουρεντζή) που θεωρήθηκε η κορυφαία του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου 2014, η συνεργασία του με διαπρεπείς μουσικούς από την Ελλάδα και το εξωτερικό, η πρωτότυπη συνέργεια του με τις υπόλοιπες τέχνες, η κοινωνική του δραστηριοποίηση καθώς και το πρωτοπόρο εκπαιδευτικό του πρόγραμμα έχουν αποτελέσει μια ανάσα αισιοδοξίας με διεθνές αντίκτυπο. Γενικός διευθυντής του συνόλου είναι ο σολίστ κρουστών Δημήτρης Δεσύλλας, ενώ διευθυντής παραγωγής ο σχεδιαστής ήχου Άγης Γυφτόπουλος.

Με ρώτησε «Είστε γιατρός;»
Εγώ του απάντησα «βεβαίως, στρατιωτικός...»
«Ξέρετε, όσα έγιναν ως τώρα ήταν αστεία...»
«Όμως εγώ έχω την τέλεια θεραπεία.»
«Ωραία! Την κόρη μου θα δείτε αύριο: κάντε την καλά»

(Στο Διάβολο, ξαφνικά) Παίζεις χαρτιά;
ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Παρακαλώ;
ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Είπα, παίζεις χαρτιά; Έχω λεφτά σωρό.

«Για δες! Η τύχη μου χαμογελά!
Μετά από τόσα χρόνια μοναξιά
Θα 'χω κι εγώ ένα κορίτσι συντροφιά.»

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Αγαπητέ μου, ευχαρίστως.

(Ο Στρατιώτης κρατά μια τράπουλα)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Πόσο;

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Θα πετύχει όμως άραγε;
Τι λέτε εσείς χαρτιά;
Εφτά κούπα, δέκα κούπα, όλα κούπα!
Όλα καρδιές! Θρίαμβος! Θα πω μια κούπα!

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Μια δεκάρα ο πόντος.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Δύο φράγκα ο πόντος, δεν πέφτω παρακάτω.

(Εμφανίζεται ο Διάβολος)

(Αρχίζουν να παίζουν)

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Μόνο , φίλε μου, σε πρόλαβε άλλος
Ο κόσμος μας δεν φτιάχτηκε αρκετά μεγάλος
Έρθα πρώτος! Και θ' αναστήσω την
πριγκίπισσα...
Με τούτο 'δώ... (Ηχος Βιολιού)
Που το 'χω εγώ.
Εσύ το είχες κάποτε, μα δεν το έχεις πια.
Είσαι χαμένος, φίλε μου, για τα καλά.

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Ό,τι πεις!
Μα κοίταξε να δεις,
Έμεινες δίχως βιβλίο,
προ πολλού χωρίς βιολί,
Αν χάσεις τώρα και τα πλούτη
Τι να την κάνεις την ζωή;
(Κερδίζει)
Άσκοπα θα τριγυρνάς,
Δεν θα 'χεις ούτε για να φας
(Κερδίζει)
Και θα πεινάς. Και θα πεινάς.
(Κερδίζει)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Αλήθεια λέει, μ' έχει στο χέρι.
Θάρρος! Όρμα!
Σπάς' του τα πλευρά!
Δεν είναι άνθρωπος! Δεν θα τα καταφέρω!
Θα τα καταφέρεις, άκου με και κράτα την ουσία
Σ' έχει στο χέρι όσο έχεις τα λεφτά του!
Ξεφορτώσου τα λεφτά και θα γλυτώσεις!

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Θα 'σαι ξυπόλυτος, γυμνός θα περπατάς.
(Κερδίζει)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Πέντε φράγκα!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΒΟΛΟΣ

Είσαι... τρελός!

(Κερδίζει)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Πενήντα φράγκα! Αισθάνομαι τυχερός!

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Με το μαλακό κύριε... Με το μαλακό...

(Κερδίζει)

Κι όμως, κέρδισα εγώ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Τα ρέστα μου!

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Άσος μπαστούνι... Εσύ;

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Ντάμα κούπα!

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Πάλι κέρδισα εγώ... Λιποθυμώ! Λιποθυμώ!
(Καταρρέει)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ
Ελευθερώθηκα! Τα 'χασα όλα στη στιγμή!

(Παίρνει το βιολί)

Ας κάνω τώρα μια δοκιμή...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ
Πριγκίπισσα μου, ώρα πια να γιατρευτείς. Σε σένα θα 'ρθει τώρα ευθύς Όλα εκείνος τα μπορεί Τον εαυτό του έχει βρεί. Νιώθει τόσο δυνατός:

Που κι απ το χάρο να σε σώσει είναι ικανός.

Η Πριγκίπισσα είναι ξαπλωμένη ακίνητη στο κρεβάτι. Μπαίνει ο Στρατιώτης κι αρχίζει να παίζει.

Εκείνη ανοίγει τα μάτια, και του χαμογελά.

Η πριγκίπισσα ανασηκώνεται στο κρεβάτι.

Η πριγκίπισσα σηκώνεται και χορεύει. Έχει γιατρευτεί.

Στο τέλος αγκαλιάζονται.

Μπαίνει ο Διάβολος. Περπατά στα τέσσερα. Παρακαλεί το Στρατιώτη να του δώσει το βιολί. Προσπαθεί να του αρπάξει. Εκείνος τον απειλεί με το δοξάρι.

Ο Στρατιώτης αρχίζει να παίζει. Ο Διάβολος αναγκάζεται να χορέψει με σπασμωδικές κινήσεις. Στο τέλος πέφτει κάτω εξαντλημένος.

Ο Διάβολος σέρνεται έξω. Ξαναμπαίνει ξαφνικά

ΔΙΑΒΟΛΟΣ
Προς το παρόν όλα καλά, Μα το βασίλειο είναι μια σταλιά. Όποιος τα σύνορά του τα περνά Στα νύχια μου πέφτει τα γαμψά.

Την τύχη, αγαπητοί μου, μην την προκαλείτε γιατί το νεκροκρέβατο μπορεί και να βρεθείτε Όσο για τον ήρωα στρατιώτη Αυτόν τον άθλιο προδότη Στα μαύρα σκοτάδια θα τον ρίξω Και θα τον σιογήσω.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ
Δεν πρέπει να θέλουμε Πέρα απ αυτό που έχουμε Κι αυτό που είχαμε παλιά Αδύνατον να είσαι αυτό που ήσουν τότε κι αυτό που είσαι τώρα.

Δεν γίνεται να είμαστε δυο άνθρωποι συγχρόνως. Μια ευτυχία, είν' όλη η ευτυχία. Δύο – είναι σαν να μην υπάρχει πια.

«Έχω τα πάντα» σκέφτεται και της χαμογελά στο βλέμμα του εκείνη με παράπονο απαντά: «Δεν ξέρω τίποτα για σένα δυστυχώς είσαι ένας κόσμος άγνωστος μυστήριος, κρυφός Πες μου για σένα, θέλω να τα ξέρω όλα».

«Παλιά, εκείνο τον καιρό Που ήμουν στο στρατό, Εκεί κάτω, πέρα στο χωριό, Ζούσα με τη μάνα μου Μακριά, τόσο μακριά Που ξέχασα το δρόμο πια»

Κι αν πάμε μέχρι εκεί;»

«αυτό μας έχει απαγορευτεί.»

«Γρήγορα θα 'μαστε πίσω στη στιγμή!, Κανείς να το μάθει δεν θα χρειαστεί!”

Την κοιτάζει και εκείνη του χαμογελά:
«Κι εσύ το θέλεις, βαθειά το επιθυμείς Σπίτι σου πάλι να βρεθείς! Πες το λοιπόν! Μην το αρνηθείς.»

Της λέει αυτός «Έλα κοντά μου»
Μα εκείνη «Όχι πριν μου πεις το να!...»

Γιατί όχι; Γιατί όχι δηλαδή; Σκέφτεται αυτός Μπορεί ετούτη τη φορά το πράγμα να ναι αλλιώς
Η μάνα μου ίσως πια να μ'αναγνωρίσει Μαζί μας θα τη φέρουμε να ζήσει!
Και θα 'χω ό,τι άνθρωπος μπορεί να επιθυμήσει. Αυτό που είχα παλιά
κι αυτό που έχω τώρα...»

Και ξεκινούν, και προχωρούν, Φάνηκε το καμπαναριό, Και των συνόρων η γραμμή Εκείνη μένει πίσω του... Γυρίζει, τη φωνάζει...

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΥΣ
KURT WEILL ΚΑΙ
GEORGE GERSHWIN**ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΖΑΖ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ 1920-1930****DIMITRIS KALANTZIS QUARTET**Δημήτρης Καλαντζής, πιάνο
Αλέξανδρος-Δράκος Κτιστάκης, τύμπανα
Γιώργος Γεωργιάδης, μπάσο
Δημήτρης Τσάκας, σαξόφωνο

Ο Δημήτρης Καλαντζής σπούδασε πιάνο και θεωρητικά στο Ωδείο Αθηνών και στο Αθηναϊκό Ωδείο. Το 1994 αποφοίτησε από τη Liszt Ferenc Academy of Music-jazz department με Δίπλωμα Άριστα. Από το 2004 ως το 2010 δίδαξε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, ενώ από το 2013 διευθύνει τη Σχολή Τζαζ του Ωδείου Αθηνών.

Ως επικεφαλής σχήματος έχει πραγματοποιήσει συναυλίες στο Ηρώδειο, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στο Θέατρο Παλλάς, στο Sani Festival, στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο Poisson Rouge της Νέας Υόρκης, στο Gazarte, στο Half Note και αλλού. Στην προσωπική του δισκογραφία ανήκουν τα “Mano’s” a jazz tribute to Manos Hadjidakis, (2011, πλατινένιος δίσκος), “modes & moods” music by Mikis Theodorakis (2013), “Santa’s secret dance” (2014) και το «Χθες το βράδυ-μια τζαζ ματιά στο χθες της ελληνικής μουσικής» (2016).

Έχει συνεργαστεί με σημαντικούς μουσικούς της ελληνικής και διεθνούς σκηνής της jazz, όπως οι Kevin Mahogany, Andy Sheppard, Alex Foster, Ralph Peterson, Rex Richardson, Dennis Baptiste, Abram Wilson, Marcelo Peliteri, Ron Afif, Tony Remy, Amik Guerra και Τάκης Πατερέλης, Γιώργος Κοντραφούρης, Τάκης Μπαρμπέρης, Γιώργος Φακανάς, Δήμος Δημητριάδης, Δημήτρης Βασιλάκης και πολλοί άλλοι.

Από το 1999 είναι μέλος της Κρατικής Ορχήστρας Ελληνικής Μουσικής με καλλιτεχνικό διευθυντή τον Σταύρο Ξαρχάκο.

09:00-09:45 REGISTRATION

09:45 Opening - Addresses:

Panos Charalambous, Rector of the Athens School of Fine Arts**Barbara Bader**, Rector of the State Academy of Art and Design Stuttgart**Elias Constantopoulos**, President of the Hellenic Institute of Architecture**Andreas Giacomacatos**, Introduction to the Conference 'Bauhaus and Greece'**Sokratis Georgiadis**, 'The Timelessness of the Bauhaus'

10:45-11:30 SESSION 1A

Keynote lecture:

Robin Schuldenfrei, Katja and Nicolai Tangen Lecturer in 20th Century Modernism, The Courtauld Institute of Art, University of London,

'Producing the Bauhaus'

11:30 BREAK

12:00-14:30 SESSION 1B

**HENRY VAN DE VELDE, JOHANNES ITTEN, LÁSZLÓ MOHOLY NAGY,
JOSEPH & ANNI ALBERS, BAUHAUS-NETWORKS**

Chair: Magdalena Droste, Art Historian

Jindrich Toman, University of Michigan,

'László Moholy-Nagy and the idea of synthesis'

Iakovos Potamianos, Aristotle University of Thessaloniki,

'Thoughts on Johannes Itten's book "Design and Form"'

Marianna Charitonidou, National Technical University of Athens,

'Bauhäusler in America: László Moholy-Nagy, Anni and Josef Albers and the "re-invention" of teaching models'

Ole Fischer, The University of Utah,

'Workshopping – Henry van de Velde, Bauhaus and experimental apprenticeship education'

Konstantina Kalfa, National Technical University of Athens,

'From Bauhaus to Greece and the "developing world": social networks and futurology after the Bauhaus'

Magdalena Droste, Art Historian,

'The Bauhaus brigade "Red Front" and the Bauhaus family. A comparison of the networks of Hannes Meyer and Walter Gropius'

14:30 LUNCH BREAK

15:30-17:30

SESSION 2A

BAUHAUS, THE ARTS AND MASS CULTURE

Chair: Elias Constantopoulos, University of Patras

Agapi Proimou, University of Patras,

'From the paradigm of the machine towards the new paradigm of advertisement.

A critical review on the article "But today we collect ads" by Alison and Peter Smithson'

Phoebus Panigyrakis, TU Delft

'An old man on the river bank: the late Walter Gropius and the American scene of architectural criticism'

Dora Karadima, Politecnico di Milano,

'Bauhaus and design for communities'

Evi Papadopoulou, Aristotle University of Thessaloniki,

'Self-portrait photography and the performance of masculinities at the Bauhaus'

Eriphyli Veneri-Naira Stergiou, Univ. of Thessaly-Athens School of Fine Arts,

"From laboratory to project": a particular exhibition for the celebration

of the ninety years of the Bauhaus in Weimar (2009)'

Paraskevi Kertemelidou, Aristotle University of Thessaloniki,

'Bauhaus exhibitions: promoting modernism'

17:30

BREAK

18:00-20:00

SESSION 2B

BAUHAUS: ARCHITECTURE, MUSIC AND THE FINE ARTS IN GREECE

Chair: Sofia Denissi, Athens School of Fine Arts

Thanassis Sotiriou, Hellenic Ministry of Culture and Sports,

"Because I loved Bauhaus". The relation of Isaac Saporta and his architecture in Greece to Bauhaus'

Eleni Livani, National Technical University of Athens,

'Aris Konstantinidis at the Bauhaus, Dessau'

Evangelia Pavlea, Aristotle University of Thessaloniki,

'Structural arrays: the significance of the compositional principles of the Bauhaus school in the practice of Pantelis Xagoraris'

Zoi Godosi, University of Western Macedonia,

'Textile art in Greek post-war art: case study of Voula Massoura's work'

Dimitris Andrikopoulos-Esthir Lemi, Polytechnic of Porto (ESMAE-IPP), CESEM - Ionian University,

'N. Skalkotas and Bauhaus: a musical approach on Bauhaus'

10:00-11:45

SESSION 3A

GREEK MODERNISM IN THE INTERWAR PERIOD - RESTORATION ISSUES

Chair: Sofia Tsiraki, National Technical University of Athens

Georgios Sariyannis, National Technical University of Athens,

'Bauhaus, the modern movement and ideologies in Greece of the interwar period'

Tina Karali, Architect PhD NTUA,

'From the "constructive house" to the "mediterranean model": Bauhaus in the interwar Greek press and the national architecture'

Styliani Lefaki, Aristotle University of Thessaloniki,

"'Gesamtkunstwerk" and "unità potenziale": the principles of the Bauhaus and their potential influence on restoration'

Sofia Mikropoulou-Myrto Myrialli, Architects,

'Modernistic influences on the architecture of houses in middle-class quarters round Ardetos Hill - Panathenaic Stadium during the interwar period'

Leandros Zoidis, Architect-Engineer

'Restoration study of the school complex of Hagia Sophia (1928-32) work of the architect Nikos Mitsakis'

11:45

BREAK

12:15-14:30

SESSION 3B

BAUHAUS IN GREECE

Chair: Georgios Panetsos, University of Patras

Tilemachos Andrianopoulos, National Technical University of Athens,

'Hoffmann - Despotopoulos - Wagenfeld'

Sotirios Zaroulas, Politecnico di Milano,

'Synthesis of art and architecture in Despotopoulos': project for the city of Ludvika'

Loukas Bartatilis, Bauhaus-Universität Weimar,

'Jan Despo's Bauhaus: direct impressions'

Lina Dima, National Technical University of Athens,

'Architectural transfers in Bauhausstil'

Panayotis Tournikiotis, National Technical University of Athens,

'Fred Forbat in Greece: Thessaloniki, Athens, Olympia'

Kostas Tsiambaos, National Technical University of Athens,

'Neufert in Greece'

14:30

LUNCH BREAK

15:30-17:30

SESSION 4A

EDUCATION

Chair: Vassilios Colonas, University of Thessaly

Andreas, Oikonomou-Pantelis Petridis, School of Pedagogical and Technological Education/ Athens School of Fine Arts

'A critical approach to the pedagogical methodology of Johannes Itten at the Bauhaus preliminary course, from the viewpoint of psychology'

Vassilios Colonas, University of Thessaly,

'Bauhaus and the reception of the modern (movement) in the "schools" of Athens and Thessaloniki (1920-1940). Architects, studies, works'

Kalliope Kontozoglou, Architect / UWA School of Design

'May you live in interesting times! The architectural education in Britain from the 19th century to the 1970s'

Nikos Pegioudis, Freie Universität Berlin

'Walter Gropius in Greece: uses and abuses of Bauhaus's ambiguous heritage'

Ioanna Symeonidou, University of Thessaly,

'Learning through making in architectural education: From Bauhaus to the current era of digital fabrication in FABLABS'

Nelly Marda-Riva Lava, National Technical University of Athens,

'The Bauhaus heritage in architectural education'

17:30

BREAK

18:00-20:00

SESSION 4B

EDUCATION - THEORY

Chair: Anastasios Kotsiopoulos, Aristotle University of Thessaloniki

Stavros Giftopoulos-Sofia Tsiraki, National Technical University of Athens,

'The Bauhaus effect: modernism in American architectural education and its teaching impact in Greece'

Manolis Iliakis, Derby University,

'The "experiential concept" of Bauhaus and its contribution to Greek education'

Konstantinos Apostolidis, National Technical University of Athens,

'The making of the modern man in Weimar Republic; Bauhaus as a component of Weimar Republic's épistémè'

Panayotis Pangalos, Athens School of Fine Arts,

'The history of architecture after Bauhaus'

Anastasios Kotsiopoulos, Aristotle University of Thessaloniki,

'The Bauhaus as a canon'

10:00-12:00

SESSION 5A

THEORY

Chair: Fabio Mangone, University of Naples Federico II

Keynote lecture:

Kathleen James-Chakraborty, Professor of Art History, University College Dublin

'From the local to the transnational: Situating the Bauhaus'

Fabio Mangone, University of Naples Federico II,

'The irrational side of the Bauhaus and its influence'

Fay Zika, Athens School of Fine Arts,

'The Development of colour theory at the Bauhaus'

Georg Xiropaidis, Panteion University of Social and Political Sciences,

'Not images, but states. On modern art: Paul Klee and Heidegger's self-critique'

12:00

BREAK

12:30-14:30

SESSION 5B

THEATRE, PERFORMANCE, PERSPECTIVES

Chair: Fay Zika, Athens School of Fine Arts

Demosthenes Donos, Athens School of Fine Arts,

'The archaic in modernity. Bauhaus theatre and ancient theatrical practice'

Lila Karakosta, Aristotle University of Thessaloniki,

'The Bauhaus theatre workshop: an holistic, radical approach'

Antonis Touloumis-Katerina Michalopoulou, Nation. Techn. Univ. of Athens,

'Consonances among arts in the Bauhaus: new perception of rhythm and the pursuit of corporality in Oscar Schlemmer's works'

Nikos Barkas, Democritus University of Thrace,

'Spatial fluidity and experimental forms: the influence of the Bauhaus theater in Greece'

Ariadni Vozani, National Technical University of Athens,

'Without words: theater as spatial event. From Bauhaus stage to contemporary performances.'

Manthos Santorineos, Athens School of Fine Arts,

'Bauhaus – an example of resistance. Possibilities and problems on the practice of this experience in the next century'

14:30

LUNCH BREAK

15:30-17:30

SESSION 6A

RELATIVE MODELS, SPREAD, CRITICISM I

Chair: Vassiliki Petridou, University of Patras

Thomas Cappellaro, State Academy of Art and Design Stuttgart,

'Vkhutemas - a Russian Bauhaus?'

Ita Heinze-Greenberg, ETH Zurich,

'A Mediterranean Bauhaus for Europe. Hendricus Th. Wijdeveld, Erich Mendelsohn and the Art School Project at the French Riviera, 1931-1934'

Gianluigi Freda, University of Naples Federico II,

'Bauhauslers in Eretz Israel'

Massimiliano Savorra-Elena Dellapiana, Università del Molise / Politecnico di Torino,

'The designer's training: Bauhaus' influence in postwar Italy'

Andrea Maglio, University of Naples Federico II,

'Hannes Meyer and the Bauhaus: the influence on Italian postwar architectural culture'

Vassiliki Petridou, University of Patras,

'The design between destiny and utopia: the echo of the Bauhaus in the thought of G.C. Argan and M.Tafari'

17:30

BREAK

18:00-20:00

SESSION 6B

RELATIVE MODELS, SPREAD, CRITICISM II

Chair: Sokratis Georgiadis, State Academy of Art and Design Stuttgart

Keynote lecture:

Fulvio Irace, Professor of history of contemporary architecture, Politecnico di Milano

– Accademia di Architettura, Mendrisio

'Bauhaus: the Italian reception. From chronicles to myth'

Nikos Magouliotis, ETH Zürich

“The old system that was used by the craftsmen of the Orient”:

The Kontoglou House and the inter-war fantasy of a Byzantine Bauhaus'

Robin Lynch, McGill University,

'Vital Exchanges: The New Bauhaus and the American Pragmatist Movement'

Achim Reese, Max Planck I, Florence,

'Challenging the «Cambridge Bauhaus». On Robert Venturi's and Charles Moore's Criticism of the Bauhaus as a Symbol of Architectural Modernism'

The new school buildings, Athens 1938

NEW EDITION ON THE OCCASION
OF THE BAUHAUS' 100TH ANNIVERSARY

The program for the realization of new school buildings for primary and secondary education is the most representative evidence of the assimilation of modern European architecture in Greece in the 1930s. At the same time, it is a typical example of the culture of “modernization” which will be supported by the Eleftherios Venizelos’ second government (1928–1932) in all areas of public life. It is indeed characteristic that the program of new school buildings is not an achievement of a private initiative or an enlightened benefactor, but of a public service, the Technical Services of the Ministry of Education of the time. New school buildings will represent the modernist flagship in Greece during the interwar period, and for this reason they will be promoted in a unique way mainly by the foreign architectural press of the time. Greek architecture of the last 100 years will actually experience two phases of a great promotion worldwide: the most recent was at the 2004 Olympic Games, but before, was at the first five years of the 1930s (mainly because of the new school buildings). The number of school units, the systematic organization and the architectural importance of these buildings produced unusual result compared to that of the modern European architecture between the wars: the latter, as is well known, invested in the massive implementation of architectural programs with clear social content such as residential complexes, hospitals or industrial buildings. However, the Greek achievement in the field of school buildings is rather unique in Europe.

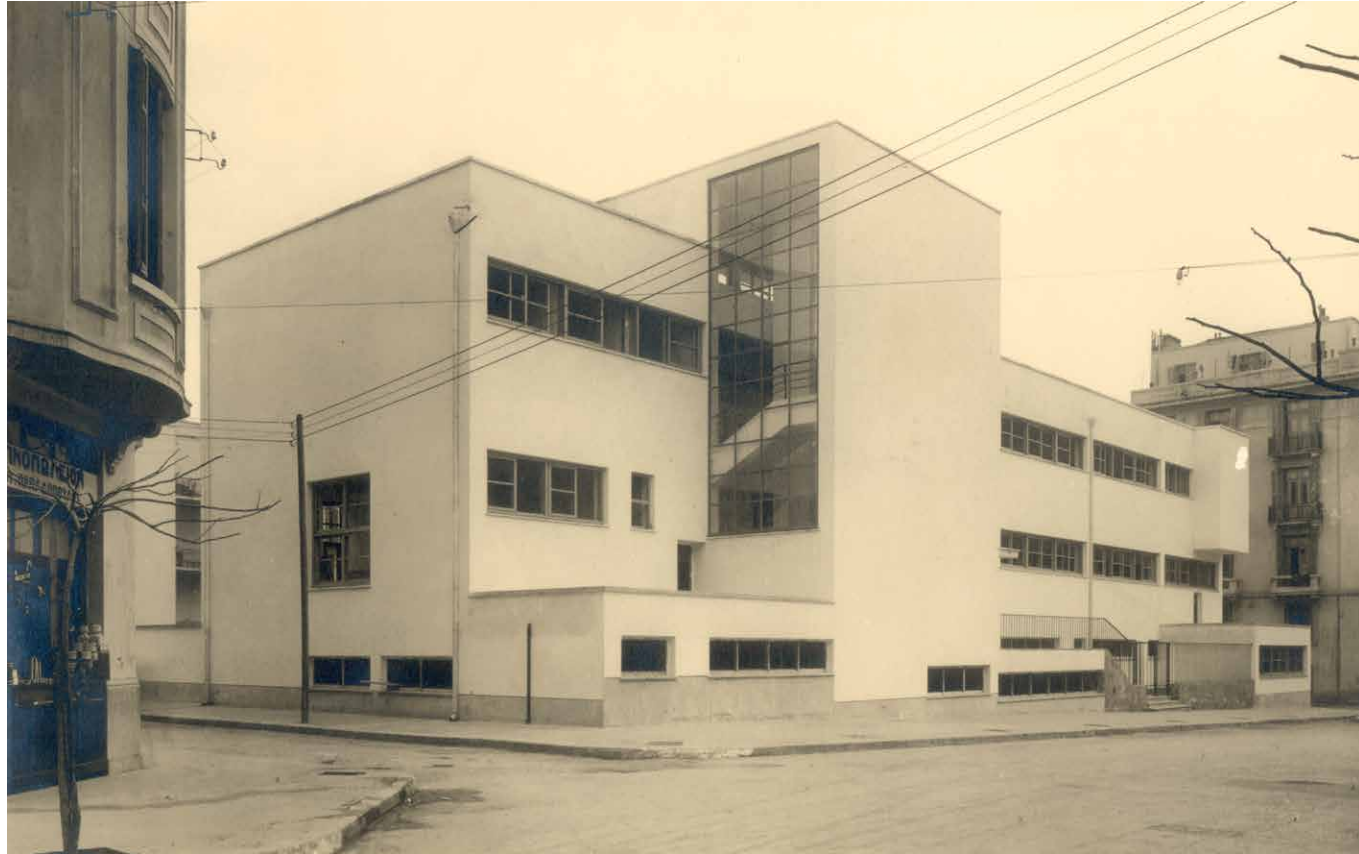
The characteristics of the new schools, which are based on the rational management of functions and the simple forms, thus adopting the language of modern architecture, are related to the need to save both money and construction time. The development of the Greek school program is therefore governed by the same principles that led to the emergence of the modern movement in Central Europe after the First World War: the speed and economy of the first typology of modern architecture, the erection of residential complexes (Siedlungen) for the housing of less prosperous citizens or industrial workers in the cities of the North. In the Greek case, therefore, we do not have to do with the approach of a

Mediterranean poetic, or with an architecture that is identical to the “play of the volumes under the light” according to Le Corbusier, but with the application of a strict and methodical, functionalist spirit to meet basic collective needs. In the Greek case, the implementation of the school program gains political importance due to the massive nature of the whole project, its social mission and its effectiveness in meeting specific goals.

In 1933, in the same year of the 4th CIAM, the Technical Chamber of Greece assigned to the architect Patroklos Karantinós the editing of an official volume for the new school buildings. He worked on a bilingual version (Greek/French) and proceeded to the selection of 134 works that he listed in 295 pages. It was obvious that he expressed a preference for modern schools rather than others which probably not shared the rationalist formal and constructive orientation that Karantinós and the other more well-known modernists of the school program attempted to establish at the Ministry of Education. Karantinós seeks to highlight the best examples of schools that adopt modern architectural language at a time when the new architecture, in Greece and the other European countries even more, is receiving more and more criticism and attacks by architects or circles adopting a more conservative vision or from the totalitarian regimes that have mostly prevailed in Europe.

The result of this effort is the production of a volume with an interesting content (compared to any equivalent volume in the Europe of the interwar period) which is impressive for the quality of typographic editing and the documentation of the works presented on its pages. This book, which will finally be printed in 1938, during the dictatorship of Metaxas, remains the only edition on modern architecture to be published in Greece in the 1930s.

The new edition of the book *The New School Buildings* takes place in the framework of the international conference “The Bauhaus and Greece” held in Athens on May 30–June 1st 2019. The “revival” of this legendary and rare volume, related to the most emblematic contribution of the Greek

modern movement to the development of European interwar architecture, is an eloquent tribute to the 100th anniversary of the founding of the German Bauhaus and the international debate and exchange on the occasion of the Athenian 2019 Conference.

The aim of the publication is to contribute to the efforts to rescue at least the most important of these schools in the whole country. There are cases, sometimes exemplary, where various factors have contributed to the rescue and rehabilitation of school buildings. In other cases, inter-war schools survived with additions of new wings (or, unfortunately, floors) to respond to growing needs. Sometimes they were left to their fate, so they are sometimes in a state of ruin today, for the sole reason that they have not received any care over the years. Worse still, some other schools have been demolished mainly because of the ignorance of their importance or the possibilities of restoring and reusing these shells. Many of the interwar schools are not only important for their architectural and social significance, but also for the fact that they interact in a unique way with the urban or natural environment and more with the landscape. Their rescue and restoration is an act of historical consciousness and perception of their architectural significance. The documentation of this volume shows us how these schools were after their completion and what exactly they owe and can come back to.

The new edition of the book is not a simple reprint. The book was initially printed in 1938 with the techniques of the time (zincography) and its actual reproduction posed some problems. The quality of the black-and-white images was modest, while paging had a large “variety” as it did not obey a general rule of insertion and treated each page almost as an autonomous composition, sometimes with images not aligned to page borders. We naturally considered that the pagination of the time had to remain as it is; however, there were few “visual corrections” in relation to the original and because all the pictures were re-worked and re-arranged in a pagination document according to its original cliché book.

Andreas Giacomacatos

Three Concerts of 'Bauhaus Music'

ARTISTIC CONSULTANT: GEORGE PETROU

AMPHITHEATER BENAKI MUSEUM (PIREOS STREET)

Music presented at the international conference 'Bauhaus and Greece' refers to two historical concerts performed during the first significant Bauhaus exhibition in Weimar, on the 18th and 19th of August 1923. The concerts were presenting the avant-garde output of the composers Paul Hindemith, Ferruccio Busoni, Ernst Krenek and Igor Stravinsky and they were conducted by the prominent conductor Hermann Scherchen, who after WWII promoted the innovative music of composers like Edgard Varèse, Iannis Xenakis and Luigi Nono. The concert's third night is dedicated to jazz music from the interwar period which was dear to the environment of the Bauhaus school.

MUSIC AND THE BAUHAUS

Since its foundation in 1919 – as the successor of the Grand-Ducal Saxon Art School, Weimar and the Grand Ducal School of Applied Arts – the Bauhaus hardly deviated from its preference to design and architecture (within which aestheticism and utilitarianism are inscribed as its inherent ambiguities). However, certain "regional" events organized by the School were offering the opportunity to its students and friends, to get acquainted with modern musical production that followed parallel search paths. Besides, some of Bauhaus' key members were personally associated with distinguished music creators and shared with them a common artistic reflection based on the Wagnerian idea about a "universal artwork".

Typical of this was the case of the friendship between Wassily Kandinsky and Arnold Schönberg, that started with their common engagement with the Expressionist group "Blue Rider". From the beginning of 20th century's second decade onwards, the relation evolved into the homologous and almost simultaneous shift of the former towards abstract art and the latter, towards atonal music (since the end of the first decade of the same century). It is no coincidence in this respect, that the first "abstract" paintings of Kandinsky are part of a series whose titles ("Compositions" and "Improvisations") refer to music, which seems to combine its structural components – its elemental forms and sound colors – according to nothing else but an "internal necessity".

This expression is repeated constantly in the book Kandinsky published in 1911 under the title *Concerning the Spiritual in Art*, where the geometrical and chromatic elements that constitute the alphabet of artistic expression are thoroughly described. From his part, in his theoretical study *Theory of Harmony*, published the same year, Schönberg, ventured the extension of the concept of "melody" from the linear combination of different phonemes towards the linear sequence of sound colors, proposing the neologism "sound-color melody". Schönberg had already tested his idea in the third part of

his 1909 *Five Orchestra Pieces*, alternating different combinations of orchestral sound colors on a static atonal harmony. It is no by coincidence that this piece was chosen as representative of his work, at a 1920 concert where his music was presented to the Weimar audience for the first time.

Therefore, one would expect that this emblematic representative of the avant-garde in music (who was to participate in the Council of the Association "Friends of the Bauhaus" founded by Gropius in 1924) would be the central person in the musical part that was to frame the great Bauhaus 1923 exhibition, being the most important event in the School's history. The Bauhaus director personally curated this exhibition, ran from 15 August to 30 September, while the selection of musical works and the organization of the concerts were assigned to Hermann Scherchen, an active defender of the musical avant-garde. Theatrical performances and lectures completed this accompanying circle that covered the first week of the exhibition.

Schönberg was apparently the great absent of this important event: being a Jewish, he, Kandinsky's musical companion, had been informed (just four months earlier) that his bosom friend had adopted anti-Semitic views during a conversation in the School. In the letter of protest sent by Schönberg on April the 19th, Kandinsky responded apologizing, yet, in a way that convinced neither Schönberg himself nor, still, most of the contemporary commentators of the incident. And according to testimonies of the era, this was the reason why Schönberg canceled his planned participation in these musical events of August 1923. Meanwhile, due to a strike in Thuringia, a "mechanical cabaret" composed (after assignment) by the then young H. H. Stuckenschmidt – a future biographer of Schönberg –, was canceled.

At the first concert during the exhibition, on August 18, pianist Egon Petri, student of Ferruccio Busoni, performed works of his teacher, which were the most "conservative" of the whole circle of events: *Toccatà, Perpetuum Mobile, Prelude and*

The invitation card for the 1923 Bauhaus exhibition (source: Almut Grunewald (ed.), *Die Welt der Giedions – Sigfried Giedion und Carola Giedion-Welcker im Dialog*. Zürich: Verlag Scheidegger & Spiess AG, 2019)

Study in Arpeggios as well as three of the five Short Pieces for the Cultivation of Polyphonic Playing. This first long-lasting musical program included the performance by the soprano Emma Lübbecke-Job and pianist Beatrice Lauer-Kottlar of the song cycle *The Life of [Virgin] Mary* composed by Paul Hindemith on the homonymous poetic circle of Rainer Maria Rilke. These fifteen songs, opus 27, are written in a more conservative musical idiom than that followed by the composer in his other works of the era: the melodic line is often extremely simple, while the more complex pianistic accompaniment does not exceed the limits of an extended tonality.

The program of the second concert, performed the next day, included the Ernst Krenek neo-Baroque *[First] Concerto Grosso* and Igor Stravinsky's music-theatrical *The Soldier's Tale*. Scherchen directed the Weimar State Orchestra in the first work, while the second was played by members of the same orchestra, accompanying actors Karl Ebert (the narrator), Fritz Odemar (the soldier), Hermann Schramm (the devil) and Ilse Petersen (the princess).

The *Soldier's Tale* was the result of the collaboration between Stravinsky and the Swiss writer Charles-Ferdinand de Ramuz.

The constant iconoclastic mood of the former and the creative imagination of the latter, along with the limited means for stage presentation, that could, naturally, be anticipated by both co-creators during the Great War, made this hybrid work one of internal (morphological and stylistic) but also external (dramaturgical) originality. The narrative, that somehow refers to the Faustian archetype, is musically attributed via the incorporation of elements of fashionable dance music – and especially of Jazz in an early osmosis with the fine artistic idiom – combined with distinct doses of modernity (polytonic moments on a basically diatonic substrate) and primitivism (occasional “Russian” folk color in the melodic themes, “mechanistic” rhythmic patterns). Thus, Stravinsky's music, but in part Ramuz's text too, are transformed to a sample of a musical modernism at the opposite side of Schönberg's atonality, analogous to the modern artistic character of Picasso's *Les Femmes d'Alger*, Léger's *Wedding*, and Chagall's *I and the Village*.

Just for the record, we have to note here that among the earliest performances of the work is its premiere in Athens on January 1926, translated by Nikos Poriotis and under the music direction of Dimitri Mitropoulos: a whole twenty years before its American premiere, with Maestro Mitropoulos again.

The extrovert eclecticism that characterizes *The Soldier's Tale* is aligned with the well balanced twofold pursuit of the Bauhaus during the Weimar period: high aesthetic quality and functionality. The School's subsequent orientation, particularly under the direction of Hannes Meyer, towards mass production and one-dimensional functionalism disrupted the innovative balance and tended to equate “modernity” with the fashionable term “modern”. The musical ideal of such a transformation could no longer be the combination of a modern “high” style with popular forms, but these same forms with some external smear of “boldness”. Let us cite an excerpt from the manifesto that Meyer published in the Swiss magazine “Das Werk” in 1926:

Instead of the accidental strokes of the axe – a chainsaw. Instead of the black charcoal line – the precise straight-edge-drafted line. Instead of the easel – the drafting machine. Instead of the hunting horn – the saxophone. [...] Instead of lyrics – the light values of colours. Instead of sculpture – construction. Instead of caricature – photomontage. Instead of a drama – a sketch. Instead of opera – musical revue. Instead of fresco – commercial posters.

If we maintain the “saxophone” as a substitute for the “cornet” and consider “dance music” as a co-version of “musical revue” we are transferred to the authentic world of dance jazz, which spread in Europe from the 1920s onwards. Indeed, the most permanent musical genre cultivated actively in the Bauhaus, thanks to an amateur band that appeared from the mid-20s and was established from then on, turned out to be jazz music. Sporadic “dadaist” elements that colored the fixed “beat” rhythm of improvisations (a creaking chair or a revolver shot, in the place of a rim-shot of the drum-stick or a blow to the bronze “plate”) could not form a more permanent self-identity, a musical “Bauhaus style”.

However, the fact remains that, the Jazz Orchestra of the School made a career as one of the most popular ensembles of the genre in interwar Germany and that the attempt to syncretism with the incorporation of middle European folklore motifs was a precursor of the “ethnic” trends of today – an era in which recognizable stylistic elements of Bauhaus have been assimilated as elements of modern decoration and modern life.

© 2019 Haris Xanthoudakis

FERRUCCIO BUSONI
(1866-1924)

PRELUDE
ÉTUDE EN ARPEGGES

Apostolos Palios, piano

Ferruccio Busoni's pianist work (1866-1924) *Prélude et étude en arpèges* of 1923, which was first presented at the Bauhaus concert of the same year, consists the contribution of the Italian composer to the *École des arpèges* of his personal friend Isidore Philipp, a prominent piano professor at the Conservatory of Paris. Being among his less daring stylistic compositions, the opening Prelude comprises two sections with transparent arpeggios that surround a melancholic theme, while the following Study's way of writing, having references to Chopin's 1st Study, accompanies with skillful arpeggios a cantus firmus with great values in the left hand.

In the same year, Paul Hindemith (1895-1926), based on Rainer Maria Rilke's poetry, completed the cycle of 15 songs for voice and piano *Das Marienleben*, a composition that plays an important role among his works, marking the transition from expressionism to his late neoclassical style. He nevertheless, further elaborated and revised this circle of songs circle 25 years later, in 1948.

Considering, himself too, this particular project as one of his best (according to the great pianist Glenn Gould it is the leading circle of songs in history) Hindemith presents a musical travelogue with religious references, full of contradictory characters among the songs, maintaining the decent spirit of the lyrics and creating a music with inner strength, dramatic tensions and lyrical temper. To support the lyricity and plasticity of the vocal line, he selects primarily a subtle and discreet pianistic accompaniment, displaying a media economy in his composition writing.

PAUL HINDEMITH
(1895-1926)

DAS MARIENLEBEN OP. 27.

Poetry by Rainer Maria Rilke (1875-1926)

- [1] Geburt Mariä
- [3] Mariä Verkündigung
- [4] Mariä Heimsuchung
- [5] Argwohn Josephs
- [6] Verkündigung über den Hirten
- [7] Geburt Christi
- [8] Rast auf der Flucht nach Ägypten
- [10] Vor der Passion
- [11] Pietà
- [12] Stillung Mariä mit dem Auferstandenen
- [15] Vom Tode Mariä III

Myrsini Margariti, soprano
Apostolos Palios, piano

MYRSINI MARGARITI

Myrsini Margariti is a versatile singer with a very wide repertoire, including works from baroque to contemporary music. She is praised by the critics for her profound musicality, virtuosity, clarity of sound and striking stage presence. She began her career singing the role of Serpette in a production directed by Dorris Doerrie (*La finta giardiniera*) at the International Salzburg Festival.

Current season highlights include the title role in "Alcina" at the International Händel Festival of Halle, Morgana (Alcina) at the Athens Festival (Herod Atticus Theatre), Contessa in "Le nozze di Figaro" at the Greek National Opera, a contemporary opera at the theater of Epidaurus, a concert performance as Bellezza in "Il trionfo del Tempo e del Disinganno" at the Valetta Baroque Festival in Malta as well as a tour in Indonesia and Hong Kong and Mexico with a baroque programme. Highlights of her career include appearances at Bozar/Brussels, the BBC PROMS, the Concertgebouw Amsterdam.

She studied voice and violin at the National Conservatory in Athens and received her Bachelor's Degree in Musicology from the University of Athens. She completed two Master's Degrees at the Mozarteum University in Salzburg granted with the "Alexander Onassis Foundation" and the "Juergen Ponto Stiftung" Scholarship. She teaches at the Athens Conservatory of Music and Kodály Conservatory in the Greek capital. [www.myrsinimargariti.com]

APOSTOLOS PALIOS

Born in Greece (Karditsa), Apostolos Palios has been described as "a marvelous pianist" (Cyprien Katsaris), "an extremely gifted, communicative and dedicated musician of great finesse, artistry and charismatic projection, who possesses excellent international potential" (Yonty Solomon).

He studied piano at the Larissa Conservatory and at the Music Academy of Berlin Hanns Eisler with Prof. Georg Sava and at the Music Academy of Leipzig Felix Mendelssohn Bartholdy with Prof. Markus Tomas, where he received master -and soloist diploma with distinction. He also studied chamber music and conducting. He has received lessons from distinguished artists like A. Ciccolini, M. Perahia, C. Katsaris, Y. Solomon, R. Szidon and G. Hadjinikos. He has studied musicology at the University of Athens, where he received his Ph.D.

As a soloist he has appeared in many concerts given in Greece and abroad (Germany, United Kingdom, France, Spain, Austria, Russia, Norway, Romania, Cyprus, Turkey, Egypt, Chile, U.S.A.) and he has performed at some of the most important concert halls in the world (Berlin Philharmonic Hall, Vienna Konzerthaus, New York Carnegie Hall, Oslo Philharmonic Hall, Granada Auditorio de Falla Concert Hall, Athens Megaron Concert Hall). He has appeared with all Greek orchestras and internationally significant orchestras and he has performed international premieres of musical pieces [www.apostolos-palios.com]

IGOR STRAVINSKY
(1882 –1971)

C.F. RAMUZ
(1878 –1947)

THE SOLDIER'S TALE (complete)
The theatrical dimension of a unique
musical experience

KYKLOS ENSEMBLE ATHENS

Violin: Serge Nastassia
Clarinet: Spyros Mourikis
Bassoon: Alexandros Economou
Trumbet: Socratis Anthis
Trombone: Andreas Rolandos Theodorou
Contrabass: Takis Kapogiannis
Percussion-general: Dimitris Dessyllas

Music Direction: Miltos Logiadis

Actors: Christina Garbi, Vassilis Safos,
Kostas Kounellas

Direction: Kostas Kounellas
Translation: Christina Garbi, Vassilis Safos
Choreography: Christina Garbi, Vassilis Safos,
Kostas Kounellas

Art Direction: Dimitris Dessyllas

Production Manager: Agis Gyftopoulos
Production Assistant: Andriana Sygareos

Meant to 'be read, played and danced' by three actors, one or more dancers and a septeto, The Soldier's Tale (L' Histoire du Soldat) by Igor Stravinsky and the French-Swiss author Charles-Ferdinand Ramuz, is a play that pre-enunciates the New Musical Theatre by adopting a multitude of experiments, exceeding the established musical categories and genres. The mephistophelic history of the deserter who delivers his soul to the devil in exchange for a wondrous violin and his desperate attempts to undo this agreement, exceeds its origins from a Russian legend of the early 19th century and inspires Stravinsky one of his most original musical pieces at a focal point of his musical evolution. Written amidst in First World War with influences from jazz, the composer's past and the spirit of its time, for an ideal touring troupe it acquires a timeless dimension and announces numerous musical and theatrical developments.

Anargyros Deniozos

KYKLOS ENSEMBLE is a chamber music ensemble that broadens the horizons of the current musical landscape. It consists of leading soloists with great musical knowledge who demonstrate - through their artistic expression - that the power of the group is stronger than the individual.

From 2013 until today, Kyklos Ensemble is in residence at the emblematic Bauhaus building of the Athens Conservatory of Music, and has presented programs that cover a wide musical spectrum - from Johan Sebastian Bach to Iannis Xenakis and Hans Zender, with innovative performances that have created a fanatical audience and have earned enthusiastic reviews by the press.

Their musical successes, such as Winterreise (in collaboration with Teodor Currentzis), which was considered the top performance of the Athens & Epidaurus Festival 2014, their collaboration with prominent musicians from Greece and abroad, their original synergies with the rest of the arts, their social activism as well as their pioneering educational programs have offered a sense of optimism with an international impact.

General manager of the ensemble is the percussion soloist Dimitris Desyllas, and production manager is the sound designer Agis Gyftopoulos.

Dimitris Kalantzis studied piano and theory at the Athens Conservatory of Music and the Athinaikon School of Music. In 1994 he graduated with distinction from the Liszt Ferenc Academy of Music (Jazz department). From 2004 to 2010 he taught at the Department of Music Studies of the Ionian University, and from 2013 onwards he directs the Jazz School of the Athens Conservatory of Music.

As head of the show, he has performed concerts in Odeon of Herodes Atticus, the Athens Megaron Concert Hall, the Pallas Theater, at the Sani Festival, the Stavros Niarchos Foundation, New York's Poisson Rouge, Gazarte, Half Note and elsewhere. His personal albums include "Mano's" a jazz tribute to Manos Hadjidakis (2011 platinum disc), "modes & moods" music by Mikis Theodorakis (2013), "Santa's secret dance" (2014) and "Last night - a jazz look at yesterday's Greek music" (2016).

He has collaborated with prominent musicians of the Greek and international jazz scene such as: Kevin Mahogany, Andy Sheppard, Alex Foster, Ralph Peterson, Rex Richardson, Dennis Baptiste, Abram Wilson, Marcelo Peliteri, Ron Affif, Tony Remy, Amik Guerra, Takis Paterelis, Yorgos Kontrafouris, Takis Barberis, Yorgos Fakanas, Dimos Dimitriadis and Dimitris Vassilakis.

Since 1999, he is a member of the National Orchestra of Greek Music under the direction of Stavros Xarhakos.

**A TRIBUTE TO KURT WEILL
AND GEORGE GERSHWIN**

JAZZ MUSIC OF THE 1920S-1930S

DIMITRIS KALANTZIS QUARTET

Dimitris Kalantzis, piano
Alexandros-Drakos Ktistakis, jazz drums
George Georgiadis, bass
Dimitris Tsakas, saxophone

Joost Schmidt, αφίσα για την έκθεση του Μπράουχαους στη Βαϊμάρη, 1923.
Joost Schmidt, poster for the Bauhaus Exhibition, Weimar, 1923.

NOTES

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο του συνεδρίου «Το Μπάρουαους και η Ελλάδα» οργανώνεται εκπαιδευτική δράση πανελληνίας εμβέλειας, με πρωτοβουλία και σε συνεργασία με τον Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΠΑ.Λ. και Ε.Κ.). Σκοπός της δράσης είναι «οι μαθητές/τριες να προσεγγίσουν τις θεωρητικές και τις πρακτικές αρχές του Μπάρουαους με τρόπο βιωματικό, αλλά και να αισθανθούν μέρος ενός παγκόσμιου πολιτισμικού συνόλου στον χώρο των εφαρμοσμένων τεχνών και εν γένει της παραγωγής πολιτιστικών αγαθών». Η δράση προβλέπει την παραγωγή σχεδιαστικού ή/και υλοποιημένου έργου ποικίλης μορφής από τους μαθητές/τριες· επιλογή των έργων παρουσιάζεται σε παράλληλη με το συνέδριο έκθεση στον χώρο της Νέας Βιβλιοθήκης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, στην οδό Πειραιώς 256, και διαρκεί από 29 Μαΐου έως 4 Ιουνίου 2019. Υπεύθυνος της έκθεσης είναι ο Παναγιώτης Φατσέας, συντονιστής εκπαιδευτικού έργου εφαρμοσμένων τεχνών του 6ου Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Αττικής.

In the framework of the Conference "Bauhaus and Greece," an educational action of panhellenic range is organised, at the initiative of and in collaboration with the Department of Applied Arts of Secondary vocational education (Vocational High School and Vocational Training). The aim of the action is for "students to approach the theoretical and practical principles of Bauhaus in an experiential way, and also, to feel part of a global cultural environment in the field of applied arts and in general of the production of cultural goods." The action provides for the production of design and/or implemented works of varying forms by the pupils· a selection of the projects is exhibited in the New Library Building of the School of Fine Arts, Pireos Street 256, from May 29 to June 4, 2019. In charge of the exhibition is, Mr. Panagiotis Fatseas, coordinator of the Educational Work of Applied Arts, of the 6th Regional Educational Planning Center of Attica.

Σταμάτιος Παπαδάκης, Βίλα Φακίδη, Γλυφάδα, 1932-33.
Stamo Papadakis, Villa Fakidis, Glyfada, 1932-33

abk—
Staatliche Akademie
der Bildenden Künste
Stuttgart

ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
STATE ACADEMY OF ART & DESIGN STUTTART

BAUHAUS & GREECE

international conference

**the idea of synthesis in
art & architecture**

benaki museum
pireos street 138

athens 30 may - 1 june 2019

Under the Auspices and with the Support of
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
HELLENIC REPUBLIC
Ministry of Culture and Sports

Donor
ΙΕΝ/ΣΝΦ
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

With the Support of
Embassy
of the Federal Republic of Germany
Athens

SCHWARZ
FOUNDATION

Sponsor
MAPEI

Air Carrier Sponsor
AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

Hospitality Sponsor
Palaxjet World

Strategic Partner
ek

Special Partner
Archetype

Media Sponsor
KTIPIO

With the Collaboration of the Hellenic Institute of Architecture

Poster design by Marianna Charitidou